

ปัญหาคนอันธพาล

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสถียร

[ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์]

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๙ เมษายน ๒๕๐๓

๐๙
1601

ปัญหาคนอันธพาล

พลอากาศเอก हरิน หงสกุล
มอบให้ต้องสมัครรัฐสภา

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสณี

[ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์]

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๙ เมษายน ๒๕๐๓

คำปรารภ

ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หม่อม-
สนิทวงศ์เสนี (ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์) วันที่ ๕
เมษายนนี้ โดยที่ท่านเป็นนายกสมาคมเบญจมาบพิตร
และได้ช่วยเหลือกิจการของวัดมาเป็นอย่างดี หลาย
สมัย ทางวัดและทางสมาคมเบญจมาบพิตร ได้สำนึก
ถึงคุณงามความดีของท่าน จึงได้พร้อมกันจัดพิมพ์
หนังสือ^๕นี้เป็นอนุสรณ์ และมอบให้เจ้าภาพแจก
เป็นธรรมเนียมการในงานอันเป็นอวสานกาลนี้

หนังสือ^๕เรื่องนี้เป็นข้ออภิปรายปัญหาธรรมให้
หัวข้อเรื่องว่า ปัญหาคนอันธพาล ซึ่งทางสมาคม
เบญจมาบพิตร ได้จัดให้มีการอภิปรายเนื่องในวัน

ประชุมใหญ่แห่งสมาคมประจำปี เมื่อวันที่ ๑๗
 มกราคม ๒๕๐๓ โดย พันตรี ประสาร ทองภักดี
 อาจารย์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็น
 ประธาน มีผู้อภิปราย คือ คุณอรุณวดี สุวรรณกนิษฐ
 ศึกษานิตเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ นายสมพร
 เทพสีธา กระทรวงเศรษฐการ ในฐานะนายก
 ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรม
 ราชูปถัมภ์ และอาจารย์ป๋วย โรจนะบุรานนท์ รองปลัด
 กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งแต่ละท่านต่างก็ได้อภิปราย
 ตามทรรศนะความคิดเห็นอันเป็นส่วนตน ๆ ทางวัด
 และทางสมาคมเบญจมาบพิตร เห็นว่ามีสาระพอที่จะ
 เป็นเครื่องแนะนำทางปฏิบัติได้ จึงได้จัดพิมพ์ขึ้น
 ในโอกาสนี้ หากจะมีบกพร่องประการใด ทาง
 สมาคมเบญจมาบพิตรขอรับทั้งนั้น และหวังว่าคงจัก
 เป็นประโยชน์แก่ท่านผู้สนใจได้บ้างพอสมควร

บุญกุศลใด ๆ ที่ทางวัดและทางสมาคมเบญจมา
 บพิตร ได้ร่วมกันบำเพ็ญมาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ ขอ

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี จึงเป็นผู้มีส่วนในบุญกุศลนั้นๆ ทุกประการ และขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของ พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี จงประสบสรรพมิ่งมงคลศุภมณูญผลและสันติสุขเกษมสำราญ ในสัมปรายภพ สันกาลนาน เทอญ ฯ

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
และ
สมาคมเบญจมบพิตร

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนีย์

กับ

ข้าพเจ้า

คุณแล้ว สนิทวงศ์เสนีย์ ได้มาแจ้งให้ข้าพเจ้า
ทราบว่า จะขอพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หม่อม
สนิทวงศ์เสนีย์ ณ ฌาปนสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม
ในต้นเดือนเมษายน และขอให้ข้าพเจ้าได้เขียนเรื่อง
เกี่ยวกับ พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนีย์ เพื่อเป็นอนุสรณ์
ไว้อาลัย ในอวสานกาล

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนีย์ (ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์)
กับข้าพเจ้า ไม่ได้คุ้นเคยกันมาก่อน ฟังมารู้จักและ
คุ้นเคยกัน ก็ต่อเมื่อได้มาบรรพชาอุปสมบทอยู่ที่วัด
เบญจมบพิตร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยเจ้าพระคุณ
สมเด็จพระสังฆราช เจ้าอาวาสองค์ประถม เป็นพระอุปัชฌายะ

ข้าพเจ้าในฐานะพระอนุสาวนาจารย์ และในฐานะ
 พระอุทเทสจารย์ คือสอนพระธรรมวินัย เมื่อได้
 บรรพชาอุปสมบทแล้ว โดยเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
 อาจารย์ได้มอบภาระในการสอนพระนวกะ ให้เป็น
 หน้าที่ของข้าพเจ้า พลตรี หม่อมสนิท ฯ เป็นผู้
 สนใจในการศึกษาพระธรรมวินัยเป็นอย่างดีผู้หนึ่ง
 ในหมู่นวกภิกษุ ถึงแม้จักเป็นนักเรียนทศศึกษา
 วิชาการสำเร็จมาจากต่างประเทศ ก็มีได้ถือความ
 สำคัญที่ตนเป็นผู้สำเร็จการศึกษา มาจาก ต่างประเทศ
 นั้น ได้สนใจศึกษาธรรมวินัยเพื่อรู้เพื่อนำไปเป็นหลัก
 ปฏิบัติเป็นอันดี ยิ่งไปกว่านั้นเป็นผู้ปฏิบัติพระวินัย
 หนักแน่นมิได้ย่อหย่อน สมภาวะเป็นสมณะที่ดี
 ภายหลังเมื่อได้ลาสิกขาออกไปเป็นผู้ครองเรือนตาม
 เดิมแล้ว เมื่อมีข้อสงสัยในธรรมประการใด ก็
 ได้มาหาข้าพเจ้าเสมอ จึงเป็นเหตุให้คุ้นเคยสนิท
 สนิมยิ่งขึ้น โดยที่พลตรี หม่อมสนิท ฯ เป็นผู้
 ความรู้ทั้งฝ่ายคดีโลกและคดีธรรม ตามสมควรแก่

ความเป็นอยู่ จึงเป็นผู้ที่รับราชการสนองพระเดช
 พระคุณประเทศชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์
 เป็นประโยชน์หลายประการ ในหน้าที่เป็นพลธิการ
 ทหารบก ได้คิดและปรับปรุงอาหารกระป๋องตรา
 สามทหารให้ดีขึ้น และใช้ในราชการทหารต่อมา ใน
 หน้าที่รับมอบหมายให้ไปเป็นทูตทหารในต่างประเทศ
 ก็ได้ปฏิบัติราชการได้ผลสมประสงค์ของทางราชการ
 ทหาร ในหน้าที่เอกอัครราชทูต ก็ปฏิบัติโดยสนธิ
 ไมตรีเป็นอันดีกับประเทศนั้น และถึงแม้ว่าจะได้
 ความลำบากนานาประการ ก็ไม่เคยดร้อนประการใด
 ได้ชวนช่วยรักษาการในหน้าที่ให้เป็นที่ไปด้วยดี โดย
 เฉพาะในระหว่างมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ อาศัย
 ชนม์รักษาตัว และครอบครัวให้รอดพ้นจากอันตราย
 ภัยสงครามมาได้ตลอด งานในหน้าที่ราชการของ
 พลตรี หม่อมสนิท ฯ จึงได้ส่งเสริมฐานะให้เจริญ
 มาโดยลำดับ ในยศทางทหารได้เป็นถึงพลตรีทหารบก

ในหน้าที่ทางการเมืองก็ได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรม นับได้ว่า พลตรี หม่อมสนิท ฯ เป็น
บุคคลที่ควรถือเป็นปฏิธานคติได้ดั่งคนหนึ่ง

ในส่วนความสัมพันธ์กับวัดเบญจมบพิตร พลตรี
หม่อมสนิท ฯ หลังจากได้ลาสิกขาออกไปครอง
เรือนแล้ว ก็ได้เอาใจใส่ช่วยเหลือกิจการของวัดมา
โดยลำดับ เช่นในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
คือวันมาฆบูชา หรือวันวิสาขบูชา เมื่อมีโอกาสนี้แล้ว
เป็นต้องไปเดินเทียนประทักษิณ ฟังธรรมพร้อม
กับสาธุชนทั้งหลายเสมอมา ภายหลังเมื่อได้พ้น
หน้าที่ทางราชการการเมืองแล้ว ก็ได้มีศรัทธารับหน้าที่
เป็นนายกสมาคมเบญจมบพิตร หลายสมัยติดต่อกัน
อันสมาคมเบญจมบพิตร ที่พลตรี หม่อมสนิท ฯ
เป็นนายกนั้น เป็นสมาคมการกุศล มีหน้าที่สำคัญ
คือช่วยเหลือวัด และถวายความอุปการะแก่พระ-
ภิกษุสามเณรในวัด ซึ่ง พลตรี หม่อมสนิท ฯ ก็ได้
ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ข้าพเจ้าใน

ฐานะเจ้าอาวาส ก็ได้อาศัยกำลังของสมาคม โดย เฉพาะ พลตรี หม่อมสนิท ฯ ได้ทำกิจการต่าง ๆ สำเร็จมาหลายประการ เป็นต้นว่า การจัดงาน นมัสการพระพุทธชินราชประจำปี อันเป็นทางให้ได้ ทูณมาทำการปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมถาวรวัตถุเสนาสนะ ในพระอารามให้ดีขึ้น ดังปรากฏแล้วนั้น ฯ

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนา บัวยลงด้วยโรคอัน เป็นไปในภายในร่างกาย ซึ่งนายแพทย์พบว่าเป็นโรค เหนือร้ายที่ขั้วปอด แต่อาศัยเป็นผู้มีกำลังจิตใจเข้มแข็ง และอาศัยธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองจิต เมื่อปรากฏว่า โรคกำเริบครั้งแรก ก็ได้ไปรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล แต่เมื่อก่อขยับรเทาขึ้น ก็มีได้ละโอกาสที่จะมาปฏิบัติ งานเกี่ยวกับสมาคมเบญจมาบพิตร ซึ่งมีการประชุม ประจำเมื่อเดือนมกราคม และภายหลังจากนั้น ก็ได้กลับไปอยู่รักษาตัวที่โรงพยาบาลอีก ซึ่งในการกลับไป รักษาตัวครั้งหลังนี้ อาการสำแดงออกของโรค ทำให้ทรงและทรุดลงโดยลำดับ ครั้นวันที่ ๒๕ มีนาคม

ข้าพเจ้าในฐานะผู้แทนคณะสงฆ์ไทย ได้เดินทางไป
 ประเทศญี่ปุ่น เพื่อร่วมพิธีกรรมฉลอง ๒๕ ศตวรรษ
 ณ ประเทศนั้น เมื่อกลับมาถึงประเทศไทยแล้ว จึง
 ได้รับทราบด้วยความสลดสังเวชเป็นอย่างยิ่งว่า พลตรี
 หม่อมสนิทวงศ์เสนี ได้ถึงแก่อนิจกรรมเสียแล้ว
 เมื่อวันที่ ๓ เมษายน จึงยังธรรมสังเวชให้เกิดแก่
 ข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง เพราะข้าพเจ้าไม่สามารถจะช่วย
 เหลือในการจัดงานศพได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่หม่อม-
 สนิท ฯ เป็นผู้ที่มีประโยชน์ต่อวัดเบญจมบพิตรอย่าง
 ดั่งผู้หนึ่ง

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี (ม.ร.ว. ต้น
 สนิทวงศ์) เป็นผู้ที่มีกตัญญูธรรม บังเกิดมาใน
 ราชตระกูลวงศ์ ก็ได้ดำรงรักษาตนไว้สมแก่ตระกูล-
 วงศ์ ในฐานะเป็นผู้บรรพชาอุปสมบทแล้ว ก็ดำรง
 อยู่เยี่ยงอุบาสกผู้ใกล้ชิดพระรัตนตรัยไม่ห่างเหิน ใน

ฐานะเป็นผู้รับราชการ ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่มิได้บกพร่อง
ถึงแม้จะมีได้รับยกย่องเป็นอย่างยิ่ง แต่ก็ได้รับโดย
สมควรแก่ความเป็นกัลยาณชนคนดีงาม เมื่อเกิดดี
และเป็นคนดีเช่นนั้น ถึงแม้จะสิ้นชีพไป ก็จะไม่
ไปเพียงแต่ชีพ ส่วนชื่อเสียงย่อมจักคงอยู่มีรูสลาย
สมดังพระพุทธภาษิตที่มุ่งหมายตรัสไว้ว่า

รูป ชีรติ มจฺจัน นามโคตฺตํ น ชีรติ

รูปของสัตว์ผู้มีอันจะตายเป็นสภาพ ย่อมศูนย์
สิ้นไป แต่ชื่อและโคตรหาศูนย์สิ้นไปไม่ ดังนี้

ขออานุภาพเดชคุณพระศรีรัตนตรัย และอานิ-
สงสผลแห่งบุญกุศลทั้งหลาย จงเป็นพลวบ้จ้ายให้
ดวงวิญญาณของ พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี ได้
ประสบอภิญฺญผลและความสุขความเจริญในสัมปรายภพ
ตลอดไป และขอจงเป็นพลวบ้จ้ายเสริมบารมีให้ถึง
ที่สุดแห่งทุกข์ในอวสาน คืออมตมหานฤพาน สมดัง

[๑๑]

มโนรปนิธานของพลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี ที่ได้
ตั้งไว้เมื่อยังมีชีวิตอยู่นั้นจงทุกประการ ฯ ข้าพเจ้าขอ
ตั้งกัลยาณจิตอธิษฐานอุทิศส่วนกุศล ของจงสำเร็จผล
เพื่อเกื้อกูลโดยฐานะ แก่ พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี
(ม.ร.ว. ต้น สนิทวงศ์) ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

سیمเด็จพรวนรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

๑๔ มีนาคม ๒๕๐๓

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสณี ป.ม., ท.จ.ว.

[ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์]

ชาตะ ๕ สิงหาคม ๒๔๓๔

มตะ ๓ เมษายน ๒๕๐๒

ประวัติสังเขป

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสณี

[ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์]

- ชื่อเดิม ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์
- เกิด วันพุธ ขึ้นหنگคำ เดือนเก้า ปีเถาะ จุฬศักราช ๑๒๕๓ ตรงกับวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๓๔ ณ เมืองกตันตัน (สหพันธรัฐมลายู)
- บิดา พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า สาย สนิทวงศ์
- มารดา หม่อมแจ่ม
- การศึกษา ๒ ต.ค. พ.ศ. ๒๔๔๕ เข้าเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก พ.ศ. ๒๔๕๓ สอบได้ชั้นสูงสุด ร.ร. นายร้อยทหารบก พ.ศ. ๒๔๕๒ ไปศึกษาวิชาทหาร ณ ประเทศฝรั่งเศส และสวิดเซอร์แลนด์

พ.ศ. ๒๔๖๓ ดำเนินการศึกษานิตยสาร
ทหารบก

พ.ศ. ๒๔๖๔ เดินทางกลับประเทศไทย

อุปสมบท เมื่อ ๒๓ ก.ค. ๒๔๖๘ ณ วัดเบญจมบพิตร
โดยสมเด็จพระวันรัต ปุณณทัตตมหาเถระ เป็น
พระอุปัชฌายะ สมเด็จพระวันรัต กิตติโสภณ
มหาเถระ และพระอริยมุนี วัดเทวราชกุญชร
เป็นคู่พระกรรมวาจาจารย์

ยศทหาร	นักเรียนนายร้อยทหารบก	๒ ต.ค. ๒๔๔๕
	นักเรียนทำการนายร้อย	เม.ย. ๒๔๕๒
	ร้อยตรี	๓๘ ต.ค. ๒๔๖๐
	ร้อยโท	๒๓ เม.ย. ๒๔๖๒
	ร้อยเอก	๗ พ.ค. ๒๔๖๖
	พันตรี	๘ พ.ค. ๒๔๖๘
	พันโท	๓๔ พ.ค. ๒๔๗๓
	พันเอก	๓ เม.ย. ๒๔๗๗
	พลตรี	๓๓ พ.ค. ๒๔๘๓

บรรดาศักดิ์ เป็น หม่อมตันทวงศ์เด่น ๙ ก.ค. ๒๔๖๗
 ตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ

๒ ต.ค. ๒๔๔๕ เป็นนักเรียนนายร้อย

๒๖ ต.ค. ๒๔๕๒ ไปศึกษาวิชาทหาร ณ ประเทศ
 ฝรั่งเศส และสวีเดนเชอแดนด์

๓๘ ต.ค. ๒๔๖๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็น
 ร้อยตรี ดังกัดกรมทหารบก วันที่ ๓๓ รักษาพระ-
 องค์ และให้รับราชการประจำอยู่กับผู้ช่วยทูตใน
 ราชการทหารบกในยุโรป (ระหว่างสงครามโลก
 ครังที่ ๑)

— พ.ย. ๒๔๖๒ ประจำกรมเสนาธิการทหารบกอีก
 ตำแหน่งหนึ่ง

— พ.ค. ๒๔๖๔ กลับประเทศไทย เข้ารับราชการ
 เป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนกที่ ๑ กรมพาหนะทหารบก

— ต.ค. ๒๔๖๖ เป็นหัวหน้าแผนกที่ ๑ กรมเด็บบัง
 ทหารบก

— เม.ย. ๒๔๗๐ เป็นหัวหน้าแผนกที่ ๒ กรมช่าง
ยุทธภัณฑ์ทหารบก

— เม.ย. ๒๔๗๔ ประจำกรมพลธิการทหารบก

— เม.ย. ๒๔๗๒ เป็นผู้ช่วยการกองโรงเรียนนาย-
ทหารสัมภาระ

— ต.ค. ๒๔๗๖ เป็นผู้ช่วยยกกระบัตรทหารบกฝ่าย
เทคนิค

— ธ.ค. ๒๔๗๖ เป็นยกกระบัตรทหารบก และเจ้า-
กรมเด็บบงทหารบก

— ธ.ค. ๒๔๗๗ เป็นรองพลธิการทหารบก

— ก.ค. ๒๔๗๘ เป็นพลธิการทหารบก

— ก.ค. ๒๔๘๑ เป็นที่ปรึกษาบ็องกัณฑ์พระราชอาณา-
จักร

— ต.ค. ๒๔๘๓ ไปเป็นทูตฝ่ายทหารประจำประเทศ-
อังกฤษ

— ม.ค. ๒๔๘๓ เป็นทูตฝ่ายทหารประจำประเทศ

ฝรั่งเศส, เยอรมนี, อิตาลี, และเบลเยียม (ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒)

— ม.ย. ๒๔๘๕ เป็นรัฐทูตพิเศษ และอัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม ประจำประเทศปอร์ตุเกส

— ก.ย. ๒๔๘๕ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นพิเศษ ตำแหน่งอัครราชทูตไทย ณ กรุงดิลบอน

— ข.ค. ๒๔๘๘ โอนกลับจากกระทรวงการต่างประเทศ เข้าดำรงราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

— ม.ค. ๒๔๘๐ ออกจากประจำการ เป็นนายทหารนอกราชการ เพื่อรับบำนาญ เพราะครบเกษียณอายุ

— เม.ย. ๒๔๘๑ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

— ม.ย. ๒๔๘๒ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่

ตำแหน่งหรือราชการพิเศษ

- ม.ค. ๒๔๗๕ เป็นตุลาการดำรงองค์ศาลทหารบกกลาง
- อ.ค. ๒๔๗๖ เป็นกรรมการประหยัดการใช้จ่าย
ในเรื่องยานพาหนะ
- ต.ค. ๒๔๗๓ เป็นราชองครักษ์เวร
- พ.ย. ๒๔๗๐ เป็นตมาชิกวุฒิสภา
- พ.ค. ๒๔๗๓ เป็นนายทหารพิเศษประจำกองทัพบก
- ม.ค. ๒๔๗๒ เป็นราชองครักษ์พิเศษ

ราชการทัพ

ได้เข้าทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการสงครามในทวีปยุโรป
โดยได้ปฏิบัติราชการประจำอยู่กับผู้ช่วยทูตในราชการ
ทหารบก ตั้งแต่ ๒๘ ต.ค. ๒๔๖๐ จนถึง ๓ พ.ค. ๒๔๖๒

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญ

ไทย	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	ก.ย. ๒๔๖๒
	เหรียญที่ระลึกงานพระราชสงคราม	ก.ย. ๒๔๖๒
	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	มี.ย. ๒๔๖๖

เหรียญกษาปณ์มาตา เข็มคิดปวิทยา	พ.ย. ๒๔๗๐
จัตุรตถาภรณ์มงกุฎไทย	พ.ย. ๒๔๗๓
เหรียญจักรมาตา	พ.ย. ๒๔๗๔
จัตุรตถาภรณ์ช้างเผือก	พ.ย. ๒๔๗๔
ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	ก.ย. ๒๔๗๐
ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	ก.ย. ๒๔๗๒
ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	ต.ค. ๒๔๗๖
หุติยจุตจอมเกล้าพิเศษ	เม.ย. ๒๔๗๓

ต่างประเทศ

มงกุฎเบดเยี่ยมชนันท์ ๕ (เบดเยี่ยม)	ก.พ. ๒๔๖๓
ตรามังกรอานัม (ญวน)	พ.ย. ๒๔๖๖
ออร์เคอร์ออฟไครด์ชนันท์ ๓ (ปอร์ตุเกส)	ต.ค. ๒๔๗๗

สมรส กับ นางแก้ว ดันทวงศ์ มีบุตรธิดา ๕ คน

๑. ม.ด. แด้ว ดันทวงศ์

๒. ม.ด. หึง นวดม่อง เตณาณรงค์

[๑๕]

๓. ร.ต.ท. ม.ถ. เต็ม ตันทวงศ์

๔. ม.ถ. ดวง ตันทวงศ์

พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี ถึงแก่กรรมโดย
โรคปอดชื้น ณ ศัลยรักษณีกlinik พระนคร เมื่อ
วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๒ รวมอายุได้ ๖๗ ปีเศษ.

ปัญหาคนอันธพาล

คำอภิปรายปัญหา คนอันธพาลนี้ สมาคม
เบญจมาภิตร ได้เชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รวม ๔ ท่าน
คือ :-

๑. อาจารย์ป๋วย โรจนะบุรานนท์
๒. พันตรี ประसार ทองภักดี
๓. คุณสมพร เทพสิทธิ์ธา
๔. คุณครูอรุณวดี สุวรรณกนิษฐ

มาอภิปราย ในคราวประชุมใหญ่สามัญ
ประจำปี ๒๕๐๓ ณ หอสมุด ป. กิตติวัน เมื่อ
วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๓ และเห็นว่า ข้ออภิปราย
ที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิอภิปรายนี้ จะเป็นประโยชน์แก่
เยาวชนของชาติ จึงได้ทำบันทึกไว้ ซึ่งมีข้อที่น่ารู้
และน่าสนใจในเรื่องดังต่อไปนี้ :-

สมเด็จพระวันรัต

องค์อุปถัมภ์พิเศษสมาคม

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย!

วันนี้あたมาได้มีโอกาสมาฟังคำอภิปราย
 ของท่านผู้มีความรู้ดังที่ทราบกันอยู่แล้ว ในโอกาส
 าดามาขอแสดงกถาถนจิตอำนาจพรแก่ท่านทั้งหลาย
 เนื่องจากการได้พบกันเป็นการประชุมใหญ่ตั้งแต่ชนบ-
 ใหม่เป็นต้นมา ฉะนั้น เมื่อปีใหม่ได้ล่วงเข้ามาแล้ว
 ชีวิตของเราทั้งหลายก็ได้ล่วงไปอกบหนึ่ง ซอว่าแก่
 ไปอกบหนึ่ง แต่เราผ่านพ้นมาด้วยดี ด้วยความ
 สวัสดิ์อันล่งมาแล้ว เราทั้งหลายก็ได้ดำรงตนมา
 อยู่ด้วยดีแล้ว ทงนี้ ก็ด้วยความตั้งตนไว้ชอบตลอด
 มา ฉะนั้น ขออำนาจพรแก่ท่านทั้งหลาย ขออานุภาพ
 คุณพระศรีรัตนตรัยจงอภิบาลท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย
 ชงประชุมอยู่ ณ ที่นี้ จงได้เจริญด้วย อายุ วรรณะ
 สุขะ พละ และมีจิตดำรงมั่นอยู่ในธรรมที่ชอบ รักษา
 ตนด้วยธรรม หรือมีธรรมรักษาตนเกิด ขอท่าน
 ทั้งหลายจงเจริญสิริสวัสดิ์

นายสุรสิทธิ์ วรรณศรี

ทำหน้าที่เลขานุการสมาคม

กระผมได้รับอนุมัติจากท่านนายกสมาคมให้มา
กล่าวนำเรื่องในการที่เชิญท่านผู้เกี่ยวข้อง ๕ ท่าน มา
อภิปรายปัญหาในหัวข้อ คนอันธพาล ในวันนี้ เนื่องจาก
สมาคมมีวัตถุประสงค์ในการที่จะเผยแพร่หลักธรรมในปัญหา
ต่าง ๆ เพื่อท่านสมาชิกจะได้นำไปเป็นข้อปฏิบัติและข้อคิด
ในการเผยแพร่พระธรรมคำสั่งสอนนี้ และในการเชิญท่านผู้
เกี่ยวข้องมาในวันนี้ เกิดจากข้อคิดเห็นของคณะกรรมการ
สมาคม โดยเฉพาะคุณพระพนิชย์สารวิเทศ ซึ่งเป็นผู้ควบคุม
นโยบายการเผยแผ่ในด้านนี้ ได้มีความคิดเห็นแนะ
เสนอคณะกรรมการ ในการอภิปรายปัญหาธรรมในวันนี้
และท่านเสนอว่า ควรจะเชิญท่านผู้มีคุณวุฒิ และท่านก็ได้
ดำเนินการเชิญไปแล้ว ซึ่งประกอบด้วย

อาจารย์ป๋วย โรจนะบุรานนท์

รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

คุณสมพร เทพสิทธิ์า

นายกยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย

คุณครูอรุณวดี สุวรรณเกษร
 ศึกษานิเทศก์แห่งกระทรวงศึกษาธิการ

และในชั้นแรก ท่านได้เชิญ คุณหลวงรัชฎการโกศล เป็น
 ผู้ควบคุมการอภิปรายในวัน^๕ แต่เนื่องจากมีเหตุจำเป็น คือ
 คุณหลวงรัชฎการโกศลไม่สบาย ในที่สุดก็แก้ปัญหา
 อย่างกระทันหัน และได้^๕รับความ^๕เอื้อเฟื้อเป็นพิเศษจาก
 พันตรี ประสาร ทองภักดี อาจารย์โรงเรียนนายร้อย
 จ.ป.ว. ซึ่งท่านมีกุศลเจตนา รับคำเชิญของสมาคมเบญจม-
 บพิตรเป็นผู้ควบคุมการอภิปรายในวัน^๕แทน ในนามสมาคม
 เบญจมบพิตร จึงขอขอบคุณท่านทั้ง ๔ ณ โอกาสนี้ด้วย
 และหวังอย่างจริงใจว่า ท่านผู้ทรงเกียรติคงจะใช้ศุขยพินิจ
 และความสามารภในการที่จะเผยแพร่หลักธรรม เพื่อเป็นข้อ
 ปฏิบัติแก่สมาคมเบญจมบพิตรในวัน^๕ด้วย ขอเชิญ

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

พระเดชพระคุณท่านสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าคุณ
 คณะกรรมการ ท่านสมาชิกสมาคม และท่านผู้มีเกียรติ

ทั้งหลาย คณะผู้อภิปรายรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ในการที่ไ้
 รับเชิญให้มาอภิปรายปัญหาในวันนี้ แม้ว่าปัญหานั้นค่อนข้าง
 ข้างจะน่ากลัวอยู่สักหน่อยก็ตาม แต่อีกประการหนึ่ง คณะผู้
 อภิปรายรู้สึกว่า จะได้รับความปลอดภัย โดยได้รับความอนุ
 จะได้รับความปลอดภัยในการที่นำปัญหาที่น่ากลัวมาอภิปราย
 ในสถานที่นี้ เพราะว่า เป็นสถานที่อยู่ห่างไกลจากสายตา...
 ถ้าหากว่าผู้อภิปรายจะพูดกระทบกระเทือนถึงอันตรายบ้าง ก็
 คิดว่าคงไม่ถึงกับต้องไปนอนโรงพยาบาล (สมาชิกปรบมือ) ที่จริง
 ปัญหาเรื่องอันตรายนั้น ธรรมดาได้เรียนให้ทราบแล้วว่า เป็นปัญหา
 ที่ค่อนข้างจะน่ากลัว แต่อีกอย่างหนึ่งก็เป็นปัญหาที่ค่อนข้างจะ
 ใหญ่โตอยู่สักหน่อย ตามธรรมดา การที่เราจะทำเรื่องใหญ่
 ให้เป็นเรื่องเล็กหรือทำของใหญ่เป็นของเด็กนั้น เป็นของที่ทำ
 ได้ค่อนข้างยาก จะต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิในทางนั้นจริง ๆ
 เช่นเดียวกับเจ้ระโนเพชรเม็ดใหญ่ ๆ มาเป็นหัวแหว่งที่ด้วย
 งามนั้น จะต้องอาศัยช่างที่มีฝีมือที่เดียว จึงจะสามารถเจ้ระโน
 ให้ด้วยงามได้ แต่อย่างไรก็ดี สำหรับการอภิปรายปัญหา
 หรือการเจ้ระโนปัญหาอันตรายในวันนี้ เมื่อดูรายชื่อของ

คณะผู้อภิปรายซึ่งเจ้าหน้าที่สมาคมได้แนะนำให้ทราบแล้ว ก็
 คงพอที่จะเป็นข้อใจได้ว่า การเจรจาปัญหาอันรพาดใน
 วนนั้นคงจะทำได้เป็นอย่างดี ปัญหาเรื่องนี้คงจะแจ่มแจ้ง
 ความจริงในการอภิปรายทุกครั้ง ก็มักจะมีการแนะนำตัวผู้
 อภิปราย เมื่อก่อน เจ้าหน้าที่สมาคมก็ได้แนะนำไปแล้ว แต่
 ว่าเพื่อจะให้เป็นที่ไปตามที่กระผมได้เรียนให้ทราบแล้ว คือว่าผู้
 เจียรระโนปัญหาในวนนั้นเป็นผู้มีฝีมือในทางนพอดสมควร กระผม
 ก็อยากจะแนะนำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบว่าท่านเหล่านั้น
 ท่านมีอะไรในทางไหน สำหรับคุณครูอรุณวดี ท่านเป็นนัก
 การศึกษา และเป็นข้าราชการอยู่ในกระทรวงศึกษา
 ธิการ ถ้าจะพูดอย่างโก้ๆ ก็เรียกว่าเป็นนักการศึกษาที่สำคัญ
 คนหนึ่งเหมือนกัน นักการศึกษานั้น ก็คือผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่กับ
 ปัญหาเรื่องเด็ก หรือเรื่องอันรพาดนั้นเป็นอย่างมาก เพราะ
 ฉะนั้น ก็เข้าใจว่า ทรัพย์สินของคุณครูอรุณวดีเกี่ยวกับ
 ปัญหาอันรพาดนั้นคงจะมีอะไรดีๆ ให้ท่านผู้ฟังได้รับทราบ
 ส่วนคุณสมพร เทพสิทธิานัน ความจริง โดยอาชีพ

ท่านเป็นนักการบัญชีและนักเศรษฐกิจ หรือเรียก
 ว่า เป็นผู้กุมท้องประชาชน เพราะว่าท่านอยู่กระทรวง
 เศรษฐกิจการ และเป็นหัวหน้ากองเกี่ยวกับการควบคุมกอง
 ดินค้าต่าง ๆ ก็นับว่าเป็นผู้กุมท้องประชาชน แต่ว่าท่านมี
 ตำแหน่งพิเศษอีกอันหนึ่ง คือท่านเป็น นายกยวพทชก
 สยามคม ซึ่งในงานอดิเรกของท่านก็นับว่ามีปัญหาที่จะ
 ต้องขบคิดเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเด็ก หรือเรื่องอันธพาดอยู่บ้าง
 เพราะฉะนั้น ก็คิดว่าในทรรศนะของคุณสัมพร เทพดีที่ท่าน
 คงจะทำให้เราได้เข้าใจในเรื่องปัญหาอันธพาดได้ดี ส่วน
 คุณปุ๋ย โรจนะบุรานนท์ นั้น ความจริง ท่านเป็นนัก
 วิทยาศาสตร์ เป็นรองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
 แต่ว่า นอกจากเป็นนักวิทยาศาสตร์แล้ว ท่านยังเป็นนักอะไรๆ
 หดายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านเป็นนักพัฒนาการ
 สังคม รู้ดีที่ท่านสนใจในเรื่องปัญหาดังค้มมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องปัญหาอันธพาดนี้ ก็เข้าใจว่าคงมีอะไร
 ที่ท่านได้ขบคิดมาแล้วที่จะมาอภิปรายในวชนนี้ และหมั่นรู้อีกว่า

ท่านออกเวลาที่บ่อย ๆ ท่านออกโรงบ่อยมากทีเดียว เมื่อวานนี้
 ท่านก็ไปพูดที่หอประชุมจุฬา แล้วก็หยิบยกปัญหาเรื่องเด็ก
 เกเรหรือปัญหาเรื่องอนธพาดนมาอภิปรายโต้วาทีไปแถวครึ่ง
 หนึ่ง รู้ดีว่าได้รับเสียงปรบมือเชยร์เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น
 ก็คิดว่าการอภิปรายปัญหาเรื่องอนธพาดนในวันนี้ ท่านก็คงจะ
 ให้ทรรศนะที่กว้างขวางเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นอย่างดี เอาละครับ..
 ตอนนั้นผมก็จะขอเริ่มการอภิปราย สำหรับในการอภิปรายนี้
 มื่ออย่างหนึ่งที่ผมจะเรียนให้ทราบ คือว่า เราไม่ได้ชักชวน
 กันมาเลย และได้ทราบว่า ทั้ง ๓ ท่านนี้ ตั้งแต่เข้ามาจน
 กระทั่งลงเวลาที่จะมาทบทวนก็มีการปรึกษากันทงน้น หมายถึง
 ความว่า พอว่างภารกิจอย่างอื่น ก็แต่งตัวมาทงน้น อย่างคุณ
 ตรีอรุณวงศ์ ท่านก็บอกว่า พอเขียนบทละครเสร็จ เขียนบท
 ละครเป็นการก่อกัดเหมือนกัน พอเขียนเสร็จก็รีบแต่งตัวมาเลย
 ที่เดียว อะไรทำนองนี้ เพราะฉะนั้น การอภิปรายปัญหาของเรา
 เรายังไม่มีมีการชักชวนกันจริงๆ ซึ่งถ้าหากว่ามีอะไร
 ผิดพลาดหรือบกพร่อง ผมก็ขออภัยล่วงหน้าไว้ด้วย สำหรับ

การอภิปรายนั้น ผมก็อยากจะวางกติกาวัดกันหนึ่ง เพื่อที่จะให้การอภิปรายนี้เป็นไปด้วยดี คือกติกาที่ไม่มีอะไรมาก นอกจากว่า ในการอภิปราย จะให้เสรีภาพอย่างเต็มที่แก่ผู้อภิปรายในการที่จะแสดงทรรศนะคติของท่าน แต่ว่าอยากจะขอให้แสดงแต่ละครั้งอย่างสั้น ๆ กระทัดรัด แต่ท่านมีอะไรยาว ๆ ที่จะแสดงให้ยาว ๆ ก็ไม่เป็นไร อย่างไรก็ตาม ในการอภิปรายนั้น เราจะพูดกันทีละคน สำหรับผมเอง ผมจะไม่แสดงทรรศนะอะไร นอกจากจะสรุปปัญหาหรือนำการอภิปรายปัญหาเข้าสู่แนวเท่านั้น บัดนี้ ผมก็จะขอให้มีการเริ่มอภิปรายได้เลย สำหรับปัญหาที่เราตั้งไว้บอกว่า ปัญหาอันธพาล นั้น ความจริงก็มีหลายเรื่องที่เราจะพูดกัน ซึ่งอาจตั้งปัญหาหรือพูดกันในแง่ที่ว่า **อันธพาลคือใคร ใครเป็นอันธพาล** มูลเหตุที่จะทำให้เกิดอันธพาลมีอะไรบ้าง ในปัญหาสุดท้ายก็อาจพูดในแง่ที่ว่า เราจะแก้ปัญหอันธพาลกันอย่างไร คือแก้ในฐานะที่ว่า จะทำอย่างไรสังคมจึงจะปลอดภัยจากอันธพาล หรือว่า

เราแต่ละคนทำอย่างไรจึงจะปลอดภัยจากอันตราย
หรือว่า เมื่อไปเจออันตรายเข้าเราจะทำอย่างไร ใน
ทำนองนี้ เพราะฉะนั้น ในเบื้องต้นผมอยากจะให้คำจำกัด
ความไว้เสียก่อนว่า **อันตรายคืออะไร** เพื่อที่จะให้เรา
เข้าใจว่า อันตรายนั้นเป็นอย่างไร อันนี้ก็คือว่า คุณ
สมพร เทพสิทธิ์ นายกฤษฎีกา ส.ส. มาคม ก็คงจะให้ทรรศนะ
ดี ๆ ขอเชิญครับ

นายสมพร เทพสิทธิ์

พระเดชพระคุณและท่านผู้ฟังที่เคารพ ผมรู้สึก
เป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้รับเชิญจาก ส.ส. มาคม เบญจมาภิมิตร ให้มา
ร่วมในการอภิปรายในวันนี้ และการมาอภิปรายของผมใน
วันนี้ ก็มาด้วยความสนใจอย่างที่สุด เพราะว่าเป็นการ
อภิปรายปัญหาเรื่อง คนอันตราย ซึ่งผมเองรู้สึกถึงความ
รู้ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องคนอันตรายน้อยเหลือเกิน คือไม่
ได้ศึกษาเรื่องนี้มาและก็ได้มีการติดต่อกับคนอันตราย มาก
นัก เพราะถือโอกาสพอที่จะว่า พยายามหาอันตรายนั้น

แทะจะเป็นการดี เพราะฉะนั้น ทั้งความรู้และความชำนาญ
 ของผมในเรื่องคนอันธพาลก็รู้ดีพอสมควร แต่ว่าเมื่อได้
 รับเชิญจากต๋มมาคนั้นและเมื่อให้เกียรติผมมาผมก็ยินดีที่จะรับ
 และเกรงว่าจะไม่สามารที่จะให้ความรู้แก่ท่านรู้ฟังมาก เพราะ
 ฉะนั้น ผมก็ขอภัยและออกตัวไว้เสียก่อน ในการที่ผมมา
 อภิปรายนี้ ก็คิดว่ามาในฐานะของคนสามัญที่มีความสนใจ
 ในปัญหาเรื่องนี้ ไม่ได้มาในฐานะของผู้ทรงคุณวุฒิหรือมา
 ในฐานะของช่างเจียรไนตามที่คุณประดาร์ว่า ถ้าจะเป็นช่าง
 เจียรไนผมก็คงจะเป็นช่างเจียรไนที่มีฝีมือเฉวหรือเป็นลูกมือ
 ของผู้อภิปรายคนอื่นเท่านั้น เพราะฉะนั้น ก็ขอออกตัวไว้ด้วย
 สำหรับคำจำกัดความของคำว่า **คนอันธพาล** นี้ ผมก็มี
 ความสนใจ เพราะว่าเมื่อจะมาพูดในเรื่องนี้ ก็ไม่มีโอกาส
 เปิดพจนานุกรมดูว่า คำว่า **คนอันธพาล** นี้ จะมีความหมาย
 กว้างลึกแค่ไหน และความหมายตามพจนานุกรม ความหมาย
 ตามที่เราเข้าใจและความหมายในทางพระพุทธศาสนา ผมก็ต้อง
 ศึกษาดู สำหรับพจนานุกรม คำว่า พาล แปลว่า **อ่อน ฝัง**

เขลา หรือ ชั่ว เพราะฉะนั้น คนพาดก็อาจจะแปลว่า คน
 อ่อนแอ คนโง่ ก็ได้ หรือ คนชั่ว ก็ได้ สำหรับคำว่า
 อันธะ ก็แปลว่า มืดมน ตาบอด เพราะฉะนั้น , ถ้าจะ
 แปลตามตัว คนอันธพาล ก็แปลว่า คนโง่อย่างตาบอด
 หรือ คนมีปัญญาโง่ทึบ นี้ เป็นคำแปลตามพจนานุกรม ซึ่งผม
 รู้ดีว่าก็มี ความถูกต้องมากทีเดียว เพราะว่า คนอันธพาล
 หรือที่เราเรียกว่า คนช้วนั้น ก็เป็น คนที่โง่ โง่จากกรรม
 โง่จากความรู้ ที่ผมได้ศึกษาดูคนพาดตามหลักพระพุทธ-
 ศาสตร์ว่า คนพาลมีลักษณะอย่างไร ก็ได้พบว่า พระ-
 พุทธเจ้าได้ทรงแต่งตั้งแก่พระภิกษุสงฆ์ว่า ลักษณะอันเป็น
 เครื่องสังเกตของชนพาลก็มีอยู่ ๓ ลักษณะด้วยกัน คือ

๑. มีความคิดชั่วช้า เช่นว่า เป็นคนคิดละโมภ
 คิดพยาบาท คิดเห็นผิดเป็นชอบ นึกจักว่า เป็นพวกคน
 พาลเหมือนกัน

๒. เป็นผู้ที่พูดวาจาชั่วช้า เช่นพูดเท็จ พูดคำ
 หยาบ พูดล้อเลียน พูดเพื่อเจอน ก็เป็นพวกคนพาล
 เหมือนกัน

๓. เป็นคนชอบทำชั่วร้าย เช่น ทำร้ายร่างกาย หรือ
 ทรยศของผู้อื่น หรือละเมิดในทางกาม นี่ก็เป็นความ
 เห็นในทางพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า คนพาด
 นั้น มีความหมายอย่างกว้างขวาง เป็นผู้มีความคิดหรือการ
 กระทำไปในทางที่ชั่วหรือในทางที่ต่ำ ถัดกลายเป็นคนพาดทั้งนั้น
 เพราะฉะนั้น ในความหมายนี้ ถัดถึงความหมายกว้าง ซึ่ง
 ผมเข้าใจว่า ปัญหาที่เราตั้งขึ้นคงจะไม่เกินความกว้างตามที่
 ถัดออกมา เพราะฉะนั้น ในความเข้าใจของผมเอง คำว่า
 คนอันธพาล ที่เราจะพูดถึงกันในวันนี้ ผมเข้าใจว่า เราคง
 จะจำกัดความหมายเฉพาะหมายถึง พวกนักเลง ที่ชอบเกะ
 กะระรานทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เราคงจะไม่
 มุ่งหมายไปถึงคนพาดที่เป็นคนโง่หรือคนปัญญาต่ำ อันนั้นก็
 ให้ความเห็นของผม เพราะฉะนั้น ผมขอเสนอว่า ประเด็นของ
 คำว่า อันธพาล ที่เราจะพูดถึงเราจะจำกัดเฉพาะที่หมายถึง
 อันธพาลที่เราเข้าใจกันในภาษาสามัญ คือ พวกที่ชอบทำ
 ตนเป็นนักเลงก่อกรรม ทำลาย ความสงบสุข ของผู้อื่น
 ผมจะขอพูดแค่นี้ก่อน

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

คุณสมพรได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับคนอันธพาลโดยยกทั้งในทางตำรา ทั้งในทางความคิดส่วนตัวของท่าน สำหรับในทางตำรานั้นผมก็คิดว่าท่านอาจเข้าใจได้ดี ส่วนในทรรศนะของคุณสมพรที่จะพูดกันถึงเรื่องอันธพาลในวันนี้ท่านบอกว่าหมายถึงคนเกะกะระรานอย่างที่เราเข้าใจกันทั่วไปนั้น ท่านผู้อภิปรายคนอื่นจะว่าอย่างไรครับ คุณครูว่าอย่างไร

คุณอรุณวดี สุวรรณกนิษฐ

หมัดการพระคุณเจ้า และขอเคารพท่านผู้ฟังทุก ๆ ท่าน ที่มาประชุม ณ บดิน ดิฉันขอขอบพระคุณเป็นอย่างมากที่ให้โอกาสมานั่งเป็นเกียรติอยู่ ณ ทน เมื่อกันท่านผู้นำการอภิปราย คือ คุณประสารก็ได้แนะนำแล้วว่าดิฉันคือใคร แต่บางที่อาจจะไม่ค่อยแจ่มแจ้งสักหน่อย คือว่า ท่านพูดออกจะให้เกียรติมากเกินไป ที่พูดว่า เป็นผู้เชี่ยวชาญอะไรต่าง ๆ ซึ่งดิฉันก็อยากจะขอเรียนว่า ดิฉันไม่ได้เป็นผู้เก่งกาจ

อะไรเลยคะ เวลานักเบ๊นเพียงเรียกว่า ลีขมานา คือ
 ผู้ศึกษาอยู่ที่เท่านั้น มีความรู้ความสามารถแค่เพียงเล็กน้อย
 แต่ว่าเกรงใจท่านคุณพระพนิชย์ดำรงวิเทศ ซึ่งท่านเคยเป็น
 เต็มือนครบาลอาจารย์ไปขอร้องให้ดิฉันมา ดิฉันก็ต้องจำใจมา
 ถ้าเผื่อว่าได้กล่าวอะไรไปในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือ ว่าผิดพลาด
 ประการใดก็ขอให้ภัยแก่ความรุ่มนอยของดิฉันด้วย เพราะ
 ว่าดิฉันก็ได้เรียนแล้วว่า เป็นผู้ศึกษาอยู่ ส่วนธุรกิจอะไรที่มี
 มากนั้น ฟังแต่ดูประหนึ่งว่า เป็นนางละครหรือผู้กำกับละคร
 ใหญ่อะไรนั้น ที่จริงก็คลาดไปนิดหน่อย ดิฉันเป็นเพียง
 ผู้รับใช้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งต้องเขียนอะไรมากมายเท่า
 ตนเอง ปัญหาที่จะพูดต่อไปนั้น คุณประดาร์คงบัญชาชนว่า
อันธพาลคือใคร ดิฉันเองก่อนที่จะมาที่นี้เคยได้ยิน
 ได้ฟังคำ อันธพาล มากเหมือนกัน ได้ยินจากหน้าหนังสือ-
 พิมพ์บ้าง จากคนที่พูดกันบ้าง และคุณประดาร์ก็ตั้งข้อไว้
 ให้แล้วว่า คงจะเป็นปัญหาที่ครูบาอาจารย์ทั้งหลายจะต้อง
 เกี่ยวข้องกับคำว่า อันธพาลนั้นมาก แต่ดิฉันเองก็เพิ่งทราบ

จากท่านนายกยวพทริกต์มากมเดียงนเองเหมื่อนกันแหละที่จะว่า
 ันธพาดนนั้นคืออะไร เพราะว่ในทรรคนะของดิฉันเอง
 ึ่งแต่ไดยินไคฟังค่านมา ก็พยายามเบ็ดพจนานุกรมดุกี้แฉว
 พยายามคักษาคูกี้แฉว ไม่เข้าใจค่ว ันธพาด คือให้ยัยยาว
 ะไรไป นอกจากว่มีความคิดเห็นว่ ที่เขาเรียกไครทงหลาย
 ว่ เป็นันธพาดนั้น ในทรรคนะของดิฉัน เห็นว่บุคคลเหล่านั้น
 เป็นบุคคลที่นำสงดารยั้งกว่เป็นบุคคลที่ไครจะไดค่วอะไรตงไป
 แก่เขา เพราะว่กัสมคัพท้อยเหมื่อนกันที่ไดค่วว่ ันธพาด
 ตงไป เพราะเมือกท่านนายกยวพทริกต์มากมกับบอกแฉวว่
 เป็นคนเขลา เป็นคนมีดบอด ก็น่าจะสงดารอย้างยั้ง
 แฉวในสงดาในสงดาใจของเราทงหลาย เราคิดเช่นนั้นแฉวหรือ
 ดิฉันยั้งสงดยั เพราะว่ดิฉันเข้าใจว่ บางที่เราจะไม่ได้นึก
 กัสมคัพทแฉวนั้นเตย พอซนซอว่ ันธพาด เราก็อาจ
 ร้องย...อยากจะกระโคตไคดัก ๓ ว ะไรอย้างนี้ เป็นคัน
 (ผู้ฟังปรบมือ) แต่ในทรรคนะของดิฉันแฉวดิฉันเห็นว่ บุคคล
 นั้น มีไคเป็นอะไรอื่น เขาคือเพื่อนมนุษย์ที่นำสงดารเป็น

อย่างยิ่ง เขาคือคนที่เพียงแค่ว่าเขาไป และทำอะไร
 ไม่ถูกต้องตามจุดประสงค์ของเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย
 ถ้าเพื่อนมนุษย์จะเห็นเขาเป็นเพื่อนที่น่ารัก คำว่าอันช-
 พาลก็จะไม่มีในโลก และเวลานี้ฉันไม่เชื่อเลยว่าคนทั้ง
 หดายน คนแม่ผู้ถูกโลกว่าเป็นอันชพาดนั้น จะถือว่าเขาเป็น
 อันชพาด เขาย่อมถือว่าเขาเป็นบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งมีสติและ
 หน้าที่ตามสติมนุษย์ชนทั้งหลาย เพียงแต่ว่ามีอะไรบางอย่าง
 มา บังคับทำให้เขา ต้อง ทำ อะไรไม่ ต่อดคดต้อง ต้อง ด้วย การ
 กระทำของสังคม ถ้าเราทั้งหลายพากันเมตตาและสังสารเห็น
 ใจว่า เพื่อนมนุษย์เหล่านี้เป็นคนที่น่าสังสารเหมือนดังที่
 พระพุทธเจ้าท่านเคยสังสารมาแล้ว ถึงกับมีคำสอนมากมาย
 แม้ว่าในธรรมบทก็ได้กล่าวจนกระทั่งมีบทที่เรียกว่าพาลวรรค
 ด่วนแต่กล่าวถึงคนเขลาเท่านั้น ทำไมถ้าเราจึงไม่ได้ความ
 เมตตาสังสารลงไปแก่เขาเหล่านั้น ในเมื่อพระพุทธองค์เอง
 ก็ได้ทำตัวอย่างแล้ว ตัวอย่างที่เห็นอย่างยิ่งว่า ถ้าเราจะ
 เปรียบ สมยนั้นว่า คนเป็นอันชพาดนั้นควร จะรังเกียจ แดงหรือ
 ไปรดกิดูถึงพระองค์ผู้มาด ท่านได้กระทำแล้วดังที่ท่านนายก

ยิวพุทธิกต์มาคมว่าแฉวเมอกัน คือไคกระทำซัวหตายประการ
 ซึ่งนากถวมมาก จะเรียกว้าเป็นอันชพาดองคุดีมาถักน้าจะไค
 แศทำไมเต้าพระพุทชเจ้าจ้งทรงพระปรานี ทำให้เขาไม่มีค้ำว้า
 อันชพาดอยู๋ในศัวของผู้นนัใด...ดิฉนัคคิฉว้า อันชพาดคือ
 ไคหรื ในทรรศณะของดิฉนัไม่มีค้ำว้า อันชพาด มีแต่คน
 ท้าสงดาวเท่านั้น แต่ถ้าจะให้มีแต่วกักรามาตองนัคคุดก่อน
 พวกท้งศัวยกนทก ก ๆ คนนั เราอาจจะเป็นชนมาไคกระทำม้ง
 เพราะว้าถ้าไคกระทำศัว เราแฉมีคอบอดแฉย้งเราแฉมีคอบอด
 อยัเตมอ เราจะเรียกว้าเราว้า อันชพาดก็ไคมีไซ่หรื
 เพราะฉนั ค้ำว้า อันชพาดคือไคหรื ดิฉนัขอฝากไว้เป็น
 แฉคิฉเพียงเท่านั้น... (ผู้ฟังปรบมือ)

คุณประสาร ทองภักดี

คุณครูอรุณวดีให้ค้ำจ้กคิฉความเร่องอันชพาด รุฉฉก
 ว้าจะให้ค้ำจ้กคิฉความในทรรศณะของนัคชรรมะ คิฉกก่อนจะ
 มาต้อภปรายนั ฉนัก็ไม่ได้ซัคซอมกนมาเตย เป็นแต่เพียง
 คุดกนกับคุณอรุณวดี ท่านบอกว้า ท่านจะให้ค้ำจ้กคิฉความ

อาจารย์ป๋วย โรจนะบูรานนท์ บ้างครับว่า สำหรับพรรค
ในเรื่องคนอันธพาลนี้ ท่านอาจารย์จะว่าอย่างไร

อาจารย์ป๋วย โรจนะบูรานนท์

เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ
ทั้งหลาย ผมจะเว้นการออกตัวใดๆ ทั้งสิ้น เพราะว่าท่าน
ทั้งหลายก็ทราบอยู่แล้วว่าผมเป็นนักศึกษาคำดีศรี ไม่ใช่เป็น
อันธพาล ผมอยากจะขออนุญาตขจัดคอคุณอรุณวงศ์ตั้งเด็ก
น้อย ที่ท่านเห็นว่า อันธพาลจะหมดไปเพราะความเมตตา
ความดีของเรา ความจริงพวกเราก็มีความรัก ความ
เมตตา ความดีอยู่เป็นอันมากแล้ว แต่อันธพาลประมาณ
๒,๐๐๐ คนที่ตายยากก็หาหมดไปไม่ เราทุกคนแต่เมตตา
อยู่เนื่องนิตย์ ขอให้เขาเป็นคนดี แต่ก็ยังไม่เป็นไปได้อันธพาล
มีแน่ครับ ไม่ใช่ไม่มีอย่างที่คุณอรุณวงศ์ว่า อันธพาลมีและ
ก็ไม่ใช่เป็นคนที่น่าสงสารอย่างเดียว เป็นคนที่เราควรจะได้
ช่วยเหลือให้เขาพ้นจากสภาพเช่นนั้นด้วย ผมอยากจะขอ
เรียนเพิ่มเติมถึงคำจำกัดความของอันธพาลนอกเหนือไปจากที่

คุณสมพร นายกยวพทิจิตต์มาคมได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งเป็นอีก
 วรรณคดีหนึ่งที่ท่านอาจรับเอาหรือไม่รับเอาก็ได้ ขอได้โปรด
 พิจารณาตามสมควร อันธพาดในที่นี้กระผมคิดว่า หมายถึง
 คนที่เกะกะ คนที่ไม่เรียบร้อย คนที่ไม่เรียนหนังสือ
 คนที่ไม่มีการศึกษา ชอบทำความเดือดร้อนให้แก่
 สังคม ชอบทำความเอะอะอึกทึก ชอบทำความ
 ลวนลาม ชอบใช้วาจาหยาบคาย ชอบมั่วสุมในทาง
 ชั่ว ชอบชกต่อย ชอบลักขโมย ชอบดื่มน้ำพันแทน
 และชอบกระทำความผิดทางเพศ เมื่อสรุปแล้ว
 คนอันธพาด ก็คือคนที่ชอบ ทำสิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อ
 สังคมซึ่งเรียกว่า แอนตี้ โซเชียลแอคต์ (Anti - social
 act) ทั้งรวมถึงการกระทำผิดกฎหมายด้วย การ
 กระทำผิดอย่างไร ชื่อว่าเป็นการกระทำผิด
 ต่อสังคม กระผมจะกราบเรียนโดยย่อโดยแยกประเด็นให้
 เห็นชัด อันต้นก็คือ การก้าวร้าวต่อสังคม กระทำ
 ความเสียหายให้แก่วัตถุสิ่งของ ความเป็นระเบียบ

เรียบร้อยของชุมชนนอ^๕อย่างหนึ่ง การก้าวร้าวอีก
 ประการหนึ่งก็คือ การก้าวร้าวต่อสัตว์ มีการทารุณ
 ต่อสัตว์ด้วยประการต่าง ๆ ขาดความเมตตาปรานี
 ต่อไปคือ การก้าวร้าวต่อเด็ก มีการรังแกคนที่อายุ
 น้อยกว่า อ่อนแอกว่า แสวงหาประโยชน์จากคนที่
 อายุน้อยกว่า ประการต่อไปคือ การก้าวร้าวต่อผู้ที่มี
 อายุมาก ไม่คำนึงถึงผู้มีอายุแม้ว่าจะเป็นผู้มีอายุเท่า
 ใดก็ไม่ละเว้นให้ ชอบก้าวร้าวอยู่เสมอ ต่อไปคือ การ
 ก้าวร้าวต่อสถาบัน เช่น สถาบันที่เราอยู่อาศัยคือพ่อแม่
 ก็เป็นสถาบัน ครอบครัวก็เป็นสถาบัน คนอันธพาล
 นั้นไม่ได้มีความเคารพต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือ
 ครอบครัว หรือกฎหมาย หรือพระสงฆ์องค์เจ้า
 ไม่มีเลย ต่อไปคือ การก้าวร้าวต่อตัวเอง ได้แก่
 การทำลายตัวเอง มีการกินเหล้าเมายา เล่นการพนัน
 และกระทำผิดทางเพศด้วยตนเอง เป็นต้น ถ้าหากว่า
 การก้าวร้าว^๕นั้นไปทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายด้วย เด็ดคร^๕อน
 ด้วย ก็ถือว่า เป็นคนอันธพาลที่ผิดกฎหมาย อันน^๕คือ

คำจำกัดความในคำว่า **อนิฆพาล** ในทรรคนะของมม
 ส่วนที่ว่าเราจะอภิปรายกันต่อไปนั้น จะจำกัดเอาสักเพียงแค
 โหนกที่สุดแล้วแต่ท่านประธานในการอภิปรายนั้นจะเห็นสมควร

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

ท่านผู้อภิปรายได้ให้ทรรคนะเกี่ยวกับความหมาย
 ที่ว่า อนิฆพาลคือใครแล้ว ในทรรคนะของท่านอาจารย์ปยุตน์
 รู้ดีกว่า ได้ให้คำจำกัดความเรื่องคนอนิฆพาลในทรรคนะอย่าง
 กว้างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ให้คำจำกัดความเคยไปจน
 กระทั่งไปถึงบุคคลที่ทำผิดกฎหมาย ซึ่งในทางภาษาวិชาการ
 เขาเรียกว่า อาชญากร คือ **โจรผู้ร้ายหรืออะไรต่างๆ**
 เพราะฉะนั้น ผมก็คิดว่า สำหรับในเรื่องปัญหาอนิฆพาล
 นี้ ก็รู้ดีว่าเป็นปัญหาที่เราอาจจะพูดได้อย่างกว้าง ๆ ดังที่
 ท่านอาจารย์ปยุตน์ได้ให้คำจำกัดความไปแล้ว หรือว่าโดย
 แท้จริงแล้ว เราก็คงพูดได้อย่างนั้น ท่านผมอยากจะขอสรุป
 อีกสักครั้งหนึ่งว่า ความจริงเรื่องอนิฆพาลนี้ ถ้าเราจะ
 พิจารณาถึงมูลที่มาจริงๆ อย่างในทางพระพุทธศาสนา ผมก็

รู้สึกว่าการคำราชาทางพระพุทธศาสนาามากน้อย เพราะ
 ฉะนั้น ถ้าหากว่าผลิตผลจากพระองค์ชอภักด้วย ดูเหมือนว่า
 คำว่า อัมรพาล นี้ จะเป็นคำที่มีใช้แต่น้อยในคัมภีร์ต่างๆ
 บางทีความหมายในทางภาษาวาตินั้น คำว่า พาละ หรือ พาล
 คำนี ก็มี ความหมายไปในทางนั้นนวลเหมือนกัน เช่น
 อย่างแดงตะวันซึ่งกำลังจะขึ้นในเวดาร์รุ่งอรุณนั้น บางทีท่าน
 ก็บอกว่า แดงตะวันนั้นเป็นพาละ หมายความว่า แดง
 ตะวันอ่อนๆ หรืออะไรทำนองนั้น เพราะฉะนั้น ความหมาย
 ในทางศัพท์แดงก็ค่อนข้างจะไปในนั้นมากน้อย แต่ที่ในเรื่อง
 เกี่ยวกับบุคคลนั้น สำหรับคนพาลก็อย่างที่คุณอรุณวงศ์ได้
 อ้างไว้แล้ว อย่างในพระธรรมบทถึงวรรคหนึ่ง เรียกว่า
 พาลวรรค พูดถึงปัญหาเรื่องนี้ ในมงคลสูตรก็ให้ปัญหา
 ในเรื่องนี้ไว้เป็นบทใหญ่ทีเดียว มงคลอันแรกคือ อเสวนา
 จ พาลานํ ก็ว่าในปัญหาเรื่องนี้ ส่วนคำว่าอัมรพาล อัมรพาล
 คำนีจริง ๆ ที่ใช้ในภาษาวาตินั้น เท่าที่กระผมนึกได้เวदान
 รู้สึกว่าจะมีในธรรมบท คัดบคต้ายคตบคตจะมีในที่ไหนไม่
 ทราบ ดูเหมือนจะเป็นตอนที่พระอินทร์มาว่านายอะไรที่ใน

พระธรรมบท^๕ คือว่านายคนนั้นแกมีศรัทธามั่นในพระพุทธ-
 ศาสนา แต่แล้วพระอินทร์จะมาดองใจท่านเองนี่ แล้วจะมา
 ใช้คำพูดของแกคำ^๕ว่า อนฺธพาลโสติ ท่านเป็นอันธพาลหรือ
 อะไรท่านเอง^๕ ในทันนั้นก็ไม่ได้มีคำอธิบายต่อไปว่า อันธพาล
 ในตอนนั้นหมายความว่าอย่างไรแน่ แต่อย่างไรก็ตาม ใน
 ทรรคนะของพระพุทธศาสนามาเห็นได้ว่า อันธพาล^๕ นั้นมีใช้แต่
 น้อย มีคำว่า พาล ใช้มากที่สุด แต่ทนมมาถึงภาษาไทย^๕ รู้ดี^๕ ว่า
 คำว่า อันธพาล^๕ นี้ เราใช้กันอย่างกว้างขวาง แต่คำว่า พาล
 คนพาลเฉย ๆ นั้น^๕ รู้ดี^๕ ว่าเราใช้น้อย และในทรรคนะของคน
 ทั่ว ๆ ไป^๕ ก็เกี่ยวกับคนอันธพาลในเวदानุ^๕ รู้ดี^๕ ว่าจะมีอยู่ ๒ อย่าง
 คำว่าอันธพาลจริง ๆ^๕ นั้น คำว่าอันธพาลอย่างหนึ่งก็คือ
 อันธพาลที่เราเข้าใจกันทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงคน
 ที่ทำผิดกฎหมายอย่างที่ท่านอาจารย์บู้^๕ ว่า แต่อันธพาลอีก
 ใจพวกหนึ่งดูเหมือนจะให้คำจำกัดความไว้ว่า คือบุคคลอันธ-
 พาล^๕ ที่มีชื่อในบัญชีของตำรวจ ถ้าหวั่นบุคคลที่เป็นอันธพาล
 ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีของตำรวจนั้น เรา^๕ ก็ไม่ทราบ^๕ ว่า ทางด้าน
 ตำรวจเขาให้หักเกณฑ์^๕ ไว้^๕ อย่างไร แต่ว่าดูเหมือนจะเป็น

ที่แน่นอนละ สำหรับ ใครที่เป็น อัครพาด ที่จะจับไปได้ ทันทัน
 สำหรับอบรมให้กลับตัวเป็นคนดีอะไรต่าง ๆ นี้ เขามอบบุญ
 เพราะฉะนั้น เรื่องอัครพาดที่เป็นอยู่ในสังคมก็คือว่าบุคคลหนึ่ง
 ที่อยู่ในบุญ อีกบุคคลหนึ่ง คนทั่ว ๆ ไปซึ่งเราเข้าใจกันอยู่
 ซึ่งหมายถึงบุคคลเกาะกระแหราน ทันทันสำหรับการอภิปราย
 ผมก็อยากจะให้คำจำกัดความอย่างกว้าง ๆ ซึ่งเราจะนำอภิ-
 ปรายได้เดี๋ยว สำหรับคนอัครพาดนี้ ขอให้เราให้คำจำกัด
 ความว่า หมายถึง คนชั่วอย่างที่เราเข้าใจ เป็นอย่างไร
 ครบ? หมายถึงคนที่เราเรียกว่า คนชั่ว นละครบเรียกว่า
 คนพาด

อาจารย์ป๋วย โรจนะบุรานนท์

ผมเห็นว่าไม่เหมาะครับ ถ้าอย่างนั้นเรามาทด
 ถอนถึงเรื่องคนชั้วดีกว่า คือถ้าจะพูดถึงเรื่องคนอัครพาดก็ขอ
 ให้หมายถึงคนอัครพาดตามที่เราเข้าใจกันทั่ว ๆ ไป คือ
 หมายความว่า คนที่ทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม
 ถ้าหากว่า ผู้คนกระทำความผิด ในด้านกฎหมายด้วย ก็อาจเป็น

อาชญากร ไป ส่วน การกระทำเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม
 แต่ว่ายังไม่ถึงขั้นผิดกฎหมาย ก็น่าจะเป็นอันตราย
 อย่างเห็นจะไปกันได้ ไม่อย่างนั้นเราจะมาพูดกันทำไม
 ในเรื่องอันตราย เอาเรื่องคนชั่วมาพูดกันดีกว่า คุณสมพร
 เทพสีทา มีอะไรจะเพิ่มเติมบ้างครับ

คุณสมพร เทพสีทา

ผมเห็นด้วยกับความเห็นของอาจารย์ป๋วย คือว่า
 เราก็อธิบายกันอยู่แล้ว คำว่า อันตราย เป็นคำที่มีความหมาย
 อย่างกว้าง คืออันตรายในแง่ของกรรม เราอาจหมายถึง
 ความโง่หรือความชั่วก็ได้ เพราะฉะนั้นในกรณีเช่นนี้ บุคคล
 ก็อาจหมายถึงบุคคลอันตรายในทางจิตใจที่มีความโง่หรือมี
 ความชั่วอยู่ เพราะฉะนั้น บุคคลธรรมดาอย่างเราทำนองนี้ก็
 อาจจะมีภาวะเป็นอันตรายได้ในขณะที่จิตใจตกอยู่ในความ
 โง่หรือความชั่ว นี่เป็นความหมายอย่างกว้าง แต่ความ
 หมายอย่างแคบ คือความหมายในทางสังคมวิทยาที่อาจารย์
 ป๋วยว่า ที่หมายถึงบุคคลที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม ผมคิดว่า

อนันตควรจะเป็นความหมายที่เราจะพูดกันในวันนี้ ถ้าเราจะพูดกันในความหมายอย่างกว้าง หมายถึงคนชั่วหรือความชั่ว แต่ว่างก็อาจกว้างเกินไป แล้วเราก็จะต้องพูดถึงเรื่องของตัวเราเองด้วย เพราะว่าบุคคลทุกคนถ้าในทางธรรมะแล้วก็มีหวัง มีโอกาสที่จะเป็นพาดได้เสมอ ถ้าจิตใจตกอยู่ในภาวะของความชั่วหรือความโง่แล้ว ก็เรียกว่าเป็นพาดแล้วในขณะนั้น เพราะฉะนั้น ถ้าจะพูดกันในแง่ของธรรมะ ก็จะกว้างไป เพราะฉะนั้น ผมจึงขอสนับสนุนอาจารย์ป๋วยที่ว่า อันธพาลที่เราควรจะต้องพูดถึงหมายถึงบุคคลที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมเท่านั้น

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

เอาละ ตกงเป็นอันยุติคำว่า อันธพาล ก็เป็นอย่างที่ท่านทั้งสองได้ให้คำจำกัดความไปแล้ว คือหมายถึงคนที่เรียกว่ามี แอนตี้ โซเชียล แอคต์ (Anti social act) หรือว่า คนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม คือหมายถึงว่าบุคคลที่ยังไม่ถึงกับเป็นมั่วย หรือในทางวิชาการเรียกว่า อาชญากร ที่เดียว เป็นคนที่ยังไม่ถึงขนาดนั้น

หรือพูดอีกที่หนึ่งว่า เป็นคนที่ยังไม่ถึงขนาดที่จะตั้งบาง
 ขวาง ควรจะตั้งแค่ลาดยาว (ผู้ฟังปรบมือ) เอาอย่างนี้
 ใช่มั้ยครับ? ถ้าหากว่ายุติตามนี้ ผมก็จะขอนำเข้าดูปัญหา
 ต่อไป โดยขอให้ที่ประชุมนี้อภิปรายว่า มีอะไรบ้างที่เป็น
 สาเหตุให้เกิดอันธพาล? คือไม่ถึงกับว่าเป็นอาชญา-
 กร แต่ว่าเป็นคนเกะกะระรานต่อสังคม มีมูลเหตุ
 เป็นมาอย่างไรบ้าง ขอเชิญอาจารย์ป๋วยให้ทรรศนะในเรื่อง
 นี้สักเล็กน้อยครับ เพราะว่าเมื่อวานนี้เห็นท่านไปให้ทรรศนะ
 ที่หอประชุมฯ ฟ้าแล้ว เข้าใจเป็นเรื่องเดียวกัน

อาจารย์ป๋วย โรจนะบุรานนท์

ที่จริงเป็นคนละเอียดเรื่องครับ เมื่อวานนี้ผมพูดถึง
 เรื่องเด็กเกเร ไม่ใช่เรื่องอันธพาล เป็นคนละเอียดเรื่องกัน เหตุ
 ที่ทำให้คนเป็นอันธพาลนั้น ไม่ใช่เป็นเหตุใดเหตุหนึ่ง แต่ว่า
 เป็นเหตุหลายเหตุรวมกัน เริ่มตั้งแต่เด็ว ตั้งแต่กรรมพันธุ์
 คือการสืบพันธุ์จากบิดามารดา ถ้าบิดามารดาชั่ว
 บุตรก็อาจคิดความชั่วมาด้วย เนื่องจากมารดาบิดา

เรียกว่า กรรมพันธุ์ ประการที่สอง อาจเนื่องมาจาก
 ความผิดปกติทางกาย อาจจะมีโรคบางอย่าง หรือ
 ร่างกายอาจผิดปกติ อาจเกิดมาเป็นคนทพพลภาพ
 ไม่มีสัดส่วนเหมือนอย่างคนธรรมดา ก็เกิดความ
 น้อยเนื้อต่ำใจขึ้นแต่เล็กแต่น้อย ประการที่สาม คือ
 ความผิดปกติทางใจ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญทีเดียวเกี่ยว
 กับสุขภาพจิต ถ้าหากว่าคนเรามีสุขภาพจิตไม่
 สมบูรณ์ ก็จะกระทำการอันเป็นอันตรายได้ง่ายกว่า
 คนที่มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ประการที่ดี ได้แก่ภาวะ
 ทางสังคมหรือชุมชนที่แวดล้อมอยู่ ประการที่ห้า คือ
 ภาวะในทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ความยากจนข้นแค้น
 ประการที่หก ได้แก่ความไม่สมดุลย์ไม่สม่ำเสมอ
 ระหว่างบุคคลิกภาพ คือ เปรอซันแนลิตี (Personality)
 กับสิ่งแวดล้อม มีความเครียดทางอารมณ์อยู่
 เป็นเนืองนิตย์

ในด้านกรรมพันธุ์นั้น ผู้ที่เป็นอันตรายอาจ
 จะเป็นพวกจิตทรมาน ขาดความรับผิดชอบ โดยได้รับเช็ดถ่าย

มาจากมารดาบิดา ดังที่ผมได้เรียนให้ทราบมาแล้ว บางคน
 อาจมีกำลังร่างกายไม่แข็งแรงพอที่จะกระทำงานหรืองานที่
 เหมาะทำไม่ได้ ก็หาทางออกโดยการเป็นอัมพาต กระทำ
 การอื่นเป็นปฏิบัตย์ค่อตั้งคม ทัศนเกี่ยวกับภาวะความยากจน
 ในทางเศรษฐกิจนั้น บางคนก็อาจไม่พอกิน หรือพี่น้อง
 เกิดป่วยเจ็บขึ้นมา ไม่มีเงินไม่มีผ้าทำนของนี้ แกก็อาจจะไป
 เริ่มต้นด้วยการดักขโมยเขาก่อน การดักขโมยนั้นเป็นการ
 กระทำผิดกฎหมาย แต่ว่าบางที่การกระทำผิดกฎหมายนั้น
 ไม่จำเป็นจะต้องถูกมีอกกฎหมายมาดั่งเขาไปลงโทษได้เสมอไป
 จึงทำให้เกิดนิสัยตั้งตนเป็นอัมพาตจน หรือเกิดความกล้า
 ขนทดระเดกตะนอย คนที่เป็นอัมพาตนั้น ถ้าเราดัดบคุประวัต
 ของพ่อแม่ อาจเห็นได้ว่าประวัตของครอบครัวหรือพ่อแม่
 นั้นไม่ค่อยจะดี เมื่อถูกเกิดมาก็ได้รับการอบรมอยู่ในบรรยา
 กาศที่ไม่ดี อาจชอบชกต่อยตีวันพื้นแทง ชอบทะเลาะวิวาท
 แม่แต่เด็กบางคนมีการศึกษาดี แต่ว่าถาดังที่โตมาจากกรรม
 พันธุ์ไม่ดี คนนั้นก็อาจเป็นอัมพาตได้ บางคนเมื่อเด็ก ๆ
 เรียนหนังสือไม่ด้ เกิดความนอยหน้าเพื่อนฝูง ก็อยากจะเอา

เดินในทางตรงกันข้าม คือเป็นอันขาดเด็ดขาด เป็นหัวใจ
 ที่เดียว ซึ่งทำให้แกหายความน้อยเนื้อต่ำใจ แทนการท้อเรียน
 ไม่ได้ได้ บางทีเมื่อเกิดความวิตกกังวลอย่างหนักจนเกินไปเที่ยว
 หนีโรงเรียน บางทีก็ไปเดินการพนัน บางทีก็เลยเถิดไปจน
 กระทั่งถึงเป็นลูกมือของพวกนักเลง พวกอันธพาล ก็เลยร่วม
 กันกระทำสิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม อย่างนี้เป็นต้น เท่าที่
 ผมทราบจากผู้เกี่ยวข้องของในวงการควบคุมอันธพาลเวดาน
 อันธพาลที่ลาดยาว มีประมาณเกือบ ๒,๐๐๐ คน มีผู้
 เป็นบัณฑิต คือผู้เรียนสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย
 เพียงคนเดียว ผู้ที่เรียนจบมัธยม ๒ ขึ้นไป มีเพียงร้อยละ ๓
 นอกนั้นเป็นผู้ที่มการศึกษาต่ำ เพราะฉะนั้น เราจะกล่าวได้
 อีกอย่างหนึ่งว่า สาเหตุที่ทำให้คนเป็นอันธพาลนั้นคือ
 การขาดการศึกษา ถ้าการศึกษาดีเรื่องอันธพาล
 เขาบางไปได้ แล้วก็ทำให้คนเราไม่เป็นอันธพาล ผม
 จึงคิดว่าสาเหตุที่สำคัญอันหนึ่งทีเดียว ก็คือการขาดการศึกษา
 เพราะว่าถ้าขาดการศึกษาก็ทำให้เกิดความไม่มีเงินใช้ ถ้า

หากว่าขาดพดด้งศึกษาค้ ก็จะมีโรคา ไม่พาค้ให้ด้ข้ด้ข้มข้บข้รข้
 เพราะฉนั้น การท้จะแก้ด้สาเหตุของอันธพาด จ้ข้ยู่ท้ด้องมี
 การค้ศึกษาค้ ด้องแก้ท้การค้ศึกษา ผมไม่ทราบว้ท้ท่านผู้อภิ
 ปรายคนอื่นจะมีคว้ความเห็นด้องค้ด้องด้วย หรือจะค้ค้ค้ค้
 ประการใด ขอเชิญท่านผู้อภิปรายค้ไป —

พ.ต. ประสาร ทองภักค้

ท่านอาจารย์ข้ยู่ได้ให้สาเหตุท้ทำให้เกิดอันธพาด
 ข้ซึ่งท่านได้แยกแยะไว้เป็นหลายข้ด้ด้วยกัน ข้ซึ่งถ้าหากจะสร้
 เพียงด้น ข้ๆ ด้สำหรับหลาย ข้ๆ ข้อน ก็อาจสร้ข้ด้ข้งในข้ด้ท้ว่า
 สาเหตุท้ทำให้เกิดคนอันธพาดนั้นม่มาด้องทาง ค้คือ เกิดจาก
 กรรมพันข้หรือด้ง ข้ๆ ท้ได้รับถ่ายท้อดมาจากมารดาบิดา กับ
 ด้ข้งแวดด้อมภายนอกร ผมก็ข้ยู่จะเรียนถามคุณครูอรุณวดี
 ในฐานะท้ได้เกยวข้งข้ยู่กับปัญหาของด้กด้กด้กใหญ่ใน
 ทรรค้ณะของคุนครูอรุณวดีจะมีอ้กใหม่ ปัญหามูลเหตุท้เกิด
 อันธพาด?

คุณอรุณวดี สุวรรณกนิษฐ

ถ้าพูดเหตุที่เกิดอันธพาล ดิฉันก็พูดต่อจาก
 ที่พูดไว้เมื่อก่อน คือดิฉันโดยใจเดียวว่า อันธพาลนั้นจะมีก
 ว่าจะได้ จะว่าไม่มีก็ว่าได้ บัดนี้มากลยกันว่ามี ดิฉันก็มาถือ
 เอาเสียงของส่วนข้างมากกว่า มี และเมื่อมีแล้ว ถามว่าเหตุ
 อะไรมาทำให้เกิดมีอันธพาลขึ้น ดิฉันก็ต้องขอเรียนตามท่าน
 อาจารย์ผู้ช่วย ท่านก็ได้อธิบายให้ฟังแล้วว่า เพราะเป็นต้น
 ว่า พ่อแม่ไม่ดีหรืออะไรที่มีเรื่องบบบบังคับอะไรต่างๆ แต่ใน
 แนวคิดของดิฉันในฐานะที่เป็นนักศึกษาไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์
 อย่างเดียว ดิฉันก็ต้องคิดไกลและยาวออกไปอีกหน่อยว่า
 เหตุที่ทำให้คนเป็นอันธพาลนั้น ก็ไม่ผิดที่ท่านอาจารย์ผู้ช่วยว่า
 แต่ดิฉันว่าประการสำคัญที่สุดไม่มีอะไรอื่นยิ่งไปกว่า กรรม
 เพราะว่าคนที่เขาต้องมีความเป็นอันธพาลไปนั้น เขาทำกรรม
 มาเป็นหลายชาติหนักหนา เป็นต้นคิดสืบเนื่องมาจนไม่สามารก
 จะหลุดได้เพียงจากความเป็นอันธพาลอันเป็นศัพท์ดัมมดิฉันได้
 เพราะว่ากรรมของเขาที่ต้องทำกรรมชั่วซ้ำตามกมมานานนัก

ดิฉันพูดแล้วว่า เป็นเหตุเพราะสังคมไม่ปรานีด้วย เพราะอะไร จะยกให้เห็นได้ชัด อย่างว่าพอเห็นใครทำอะไรที่มีลักษณะเป็นอันขาดหน่อย แทนที่เราจะช่วยกัน ช่วยกัน ประคับประคองเขา ก็บอกว่า สมน้ำหน้า ออกไปเร็ว ๆ... เอาไปไหน เอาไปใส่คุกใส่ตาราง เอาไปเร็ว ๆ..... คุณเหมือนจะซ่อนอยู่ในใจอย่างนั้นมิใช่หรือ? แทนที่จะบอกว่า พ่อเอ๊ย... ทำไมจึงทำอย่างนั้น? ลูกเอ๊ย... แม่จะช่วยหรืออะไรอย่างนี้ ไม่มีเลย มีแต่จะบอกว่า ต้องไปเร็ว ๆ..... หรือมีฉะนั้นก็บอกว่า ฉันท้องช่วยกระหน่ำใหญ่อย่างนี้ เป็นต้น เมื่อเขาถูกสังคมบีบคั้นเขา ทั้งความเขลาความที่เขาเป็นพวก ไม่เข้าใจัจธรรม อันแท้จริงด้วย เขาก็กระทำอะไรไปอย่างผิด ๆ อย่างไม่มีใครที่จะช่วยยึดเหนี่ยวให้เขาพ้นเหวจากอบายมชนนั้นได้ อย่างนี้เป็นต้น หมายความว่า สังคมไม่ช่วยเขา และเมื่อสังคมไม่ช่วยเขาก็เป็นเหตุสืบมาอีก คือ ตัววิชา คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ซึ่งมีอยู่เป็นนิรันดร์ ไม่ว่าคนชั้นไหน ๆ จะเป็นอันขาดชั้นเด็ก ๆ ชั้นจิวหรือชั้นใหญ่อย่างไร ก็มั่ง

เหล่านี้แทรกอยู่ในจิต และเขาเหล่านั้นยังเป็นคนที่มึนตบอด
 นึกหนา และเขาจะรู้ได้อย่างไรว่า โลก โกรธ หดง นั้น
 เป็นพิษแก่เขาอย่างไร เมื่อเขาถูกดึงแฉกต้อมยวดยวน เขา
 ก็ต้องเป็นทาสของดึงเหล่านั้น คนดี ๆ บางคนก็ทำอาการฟุ้ง
 เพื่อ เป็นต้นว่า กระตักกวนตเดียว ก็แหวนเพชรพราว และ
 คนที่เซตาคูอย่างนั้น เขาก็บอกว่า เขาไม่มี เขาอยากจะมี
 เขาก็ฉกเอาเป็นธรรมดา ดังนี้เป็นต้น หรือบางทีคนในเครื่อง
 แบบ เช่น ครูก็ดี ค้ารวจ ทหาร ก็แต่งตัวทางเห็นอมนุษย์
 ทงหลาย คนอนัธพาดผู้เซตาคูเหล่านั้น เขาก็ทันทไม่ได้ว่า ทำไม
 มนุษย์เดินดินด้วยกันเขาจึงทำอย่างนี้ ฉันทักใหญ่คนหนึ่ง
 ฉันทจะยอมได้อย่างไร อย่างนี้เป็นต้น ดึงแฉกต้อมทำให้เขา
 เข้าใจผิดก็เพราะว่า ความหด ความเซตาคู ความมึนตบอด
 ที่ซบซ้อนอยู่ในดวงจิตของเขา ฉะนั้น เหตุที่ถามว่า เหตุใด
 จึงเกิดมือนัธพาดชน ถ้ามองด้วยสายตายาว ฉันทันก็เห็นว่า
 มีเหตุอยู่อย่างนี้ คือ เถียงมาแต่กรรมเป็นเบื้องแรก และ
 เถียงมาแต่ผลของกรรมที่ต้อมมีเหตุคือ ๆ ไปเป็นปรีโยธาน...

(ผู้ฟังปรบมือ)

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

ท่านนายกฤษฎีกาตั้งมาคมมีความเห็นอย่างไรครับ
มีอะไรที่จะเพิ่มเติมอีกไหมครับ?

คุณสมพร เทพสีธา

สำหรับผมก็เห็นด้วยกับท่านผู้อภิปรายทั้งสองท่าน
คือ อาจารย์ป๋วย และคุณอรุณ ฯ เพราะแต่ละท่านก็ได้ให้
ทรรศนะกันคนละแง่ คือ อาจารย์ป๋วยก็ได้ให้แง่ในทางสังคม
ท่านอาจารย์อรุณ ฯ ก็ได้ให้แง่ในทางธรรมะ เป็นความเห็น
ที่สมเห็นด้วยทั้งสองแง่ด้วยกัน แต่ตั้งผมอยากจะเน้น
ก็คือ ท้ออาจารย์ป๋วยได้พูดมาแต่ในเรื่อง การศึกษาอบรม
สำหรับผมอยากจะพูดว่า อนาคตนั้นเนื่องมาจากการ
ขาดการศึกษอบรมและคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ พ่อแม่
ผู้ปกครอง เหล่านี้ นี่ก็เป็นมูลเหตุที่สำคัญ คือ ถ้าเราจะ
ต้องพิจารณาด้วยอนาคตตามที่อาจารย์ป๋วยได้กล่าวมาแต่
ก็คือ พวกเด็กที่ขาดการศึกษา เริ่มต้นด้วยการเกเร ไม่ไป
โรงเรียน ขาดการศึกษอบรมตั้งแต่อายุที่ถูกต้อง หนีโรงเรียน

ไปมีวี่ว้งกับพวกอันธพาลด้วยตนเอง ก็เคยเป็นเหตุชักจูงให้
 ไปเป็นอันธพาล เพราะฉะนั้น การศึกษาอบรมจึงเป็นดัง
 คำคัญ เพราะฉะนั้น เด็กที่ขาดการศึกษาอบรมทั้งในทาง
 พุทธศึกษาและจริยศึกษา ก็ทำให้เห็นผิดเป็นชอบ เกิดความ
 เห็นผิดเป็นชอบไปว่า การเป็นนักเตงเกาะกระนี้เป็นของดี เป็น
 ของโก้เก๋ และอีกอย่างหนึ่ง ในแง่จิตวิทยาเราต้องไม่ลืมว่า
 เด็กนั้นมีสัญชาตญาณที่ชอบทำอะไรที่โตดโผนผจญภัย และ
 เดียงอันตรายอยู่เสมอ นี่เป็นสัญชาตญาณของเด็ก เพราะ
 ฉะนั้น ถ้าหากว่าเด็กไม่มีโอกาสที่จะได้แสดงการกระทำใน
 ทางที่ถูกแก้ไปกระทำในทางที่ผิด เช่น ไปใช้ในทางสัญชาต
 ญาณหรือความรู้สึกในทางที่ชอบเดียงภัย หรือในทางทำ
 อันตรายที่ไปในทางอันธพาล ไปก่อกรวนผู้อื่น นักเกยอกับการ
 ศึกษาอบรมที่ผู้ใหญ่จะต้องเข้าใจ ก็จะต้องให้การศึกษา
 อบรมและจะต้องเข้าใจจิตใจของเด็ก เพราะฉะนั้น ก็พากันอาจ
 เป็นเครื่องช่วยให้เด็กได้ใช้สัญชาตญาณ หรือความต้องการ
 ในการที่จะผจญภัยของแกไปไปในทางที่ถูก นอกจากนั้น เรื่อง
 อื่น ๆ นั้น ผมก็เห็นด้วยกับท่านผู้อภิปรายที่กล่าวมาแล้ว

พ.ศ. ประสาร ทองภักดี

ก็เป็นอันสรุปได้ว่า ถ้าเหตุที่ทำให้คนเป็นอันช
 พาดตามทรรณะของผู้ภิปรายทั้งสามนั้น คงจะรวมลงใน
 ข้อที่ว่า ประการแรกในทรรณะของครูอรุณ ๑ นั้น เห็นว่า
 กรรม นี้เป็นเรื่องใหญ่ หมายความว่ากรรมที่เขาทำมาคั่ง
 กระจุกพันชาติ แล้วก็นำต้นของผลในชาตินี้ให้ไปเกิดในที่
 ต่าง ๆ นอกจากนั้นก็มีเรื่อง สังคมไม่เมตตาเขา หมาย
 ความว่าสังคมไม่ได้ช่วยเหลือเขา นอกจากนั้นสังคมยังมีการ
 กระทบหน้าซ้ำเติมเขา และประการสำคัญก็คือ เรื่อง กิเลส
 ในตัวเขา หมายความว่า โภคะ โมหะ ซึ่งเป็นมูลฐาน
 สำคัญในตัวของเขาแต่ละบุคคลนั้น เป็นเหตุทำให้เขาเกิดเป็น
 อันชพาด แล้วก็นอกจากนั้นในทรรณะของอาจารย์บู่ก็ได้
 เน้นในเรื่อง การขาดการศึกษา คือ การขาดการศึกษา
 อบรม ซึ่งทำให้คนเป็นอันชพาด นี้เพราะขาดการศึกษา
 แล้วก็มีข้อที่นึกค้อยู่อย่างหนึ่งที่อาจารย์บู่ได้ให้ถกเถียงและ
 ตัวเลขของคนอันชพาดที่คุมขังไว้ที่ตาดยาวอนั้น ปรากฏว่า
 ถึงชนเป็นบัณฑิตถึงชนปริญญานับหมื่นเพียงคนเดียว นอกจาก

๕ คนที่^๕ได้รับการ^๕ศึกษา^๕จน^๕มี^๕เพียง^๕๓^๕เปอร์^๕เซ็นต์^๕ หมาย
 ความว่าร้อยละ ๓ คน สำหรับตัวเลข^๕อัน^๕นี้^๕ ผมก็^๕อยาก^๕จะ^๕ขอ
 ดัชนี^๕สนับสนุน^๕อีก^๕อย่าง^๕หนึ่ง^๕ว่า^๕ เรื่อง^๕การ^๕ที่^๕ได้^๕รับ^๕การ^๕ศึกษา^๕แล้ว^๕ทำ
 ให้^๕คน^๕เป็น^๕อัน^๕รพาด^๕น้อย^๕ลง^๕หรือ^๕ทำ^๕ผิด^๕คน^๕น้อย^๕ลง^๕นี้^๕ ผม^๕มี^๕หลักฐาน^๕
 อยาก^๕จะ^๕ให้^๕ทุก^๕ๆ^๕ ท่าน^๕ดู^๕ด้วย^๕ กรม^๕ราช^๕ทัณฑ์^๕เขา^๕พิมพ์^๕รายงาน^๕
 ของ^๕เขา^๕ พูด^๕ถึง^๕สถิติ^๕ของ^๕คน^๕ที่^๕ถูก^๕จำ^๕คุก^๕ใน^๕เรือน^๕จำ^๕นั้น^๕ว่า^๕ คน^๕
 ด้^๕รับ^๕การ^๕ศึกษา^๕ชั้น^๕ไหน^๕ จำ^๕คุก^๕เท่า^๕ไร^๕ ปรากฏ^๕ว่า^๕ใน^๕ด้าน^๕ที่^๕
 เกี่ยว^๕กับ^๕กรรม^๕นั้น^๕ ปรากฏ^๕ว่า^๕ คน^๕ที่^๕มี^๕ความ^๕รู้^๕ค่า^๕กว่า^๕นัก^๕-
 กรรม^๕ตรี^๕ หรือ^๕กรรม^๕ศึกษา^๕ตรี^๕ ถูก^๕จำ^๕คุก^๕มาก^๕ที่^๕สุด^๕
 ส่วน^๕คน^๕ที่^๕ได้^๕นัก^๕กรรม^๕ ตรี^๕ โท^๕ เอก^๕ ขึ้น^๕มา^๕ ก็มี^๕จำ^๕คุก^๕
 บ้าง^๕ แต่^๕ว่า^๕ลด^๕น้อย^๕ลง^๕ไป^๕ตาม^๕ลำดับ^๕ ส่วน^๕ใน^๕ด้าน^๕
 เปรียบ^๕ญ^๕นั้น^๕ ผม^๕เห็น^๕ตัว^๕เลข^๕ก็^๕รู้สึก^๕ว่า^๕เป็น^๕ที่น่า^๕ภาค^๕ภูมิใจ^๕
 เหมือน^๕กัน^๕ คือ^๕ว่า^๕ ตั้งแต่^๕เปรียบ^๕ญ^๕ ๓^๕ มี^๕บ้าง^๕ แต่^๕มี^๕
 ไม่^๕ถึง^๕ร้อย^๕คน^๕ เปรียบ^๕ญ^๕ ๔-๕^๕ ไม่มี^๕ เปรียบ^๕ญ^๕ ๖^๕ มี^๕ ๑^๕ คน^๕
 เปรียบ^๕ญ^๕ ๗^๕ ถึง^๕ ๘^๕ ไม่มี^๕เลย^๕ นี้^๕เป็น^๕สถิติ^๕ใน^๕ พ.ศ. ๒๕๐๐
 สถิติ^๕อัน^๕นี้^๕มี^๕อยู่^๕ใน^๕รายงาน^๕ของ^๕กรม^๕ราช^๕ทัณฑ์^๕ เพราะ^๕ฉะนั้น^๕ ก็^๕
 แสดง^๕ให้^๕เห็น^๕ว่า^๕การ^๕ศึกษา^๕อบรม^๕นี้^๕ ถ้า^๕ขาด^๕การ^๕ศึกษา^๕แล้ว^๕

ก็อาจทำให้คนเป็นอัมพาต ทัศนเราได้พูดมาถึงเรื่องว่า
 อัมพาตเป็นอย่างไร ซึ่งในการแก้ปัญหามัน เราก็จะ
 พิจารณาในทฤษฎีที่ว่า แก้ปัญหาอัมพาตให้ตั้งคนปลดออก
 จากอัมพาต หรือว่าแก้ปัญหามันโดยตัวเราเองแต่ละ
 คนปลดออกจากอัมพาตหรือพ้นจากภัยอัมพาต ถ้าหวั่น
 ก็อยากจะขอเชิญอาจารย์บู้ได้อภิปรายเสียเถิดว่า ถ้าเป็น
 อย่างนี้เราจะแก้ปัญหามันอย่างไร ทั้งในแง่ตั้งคนและ
 ในแง่ของแต่ละคน ขอเชิญ...

อาจารย์บู้ โรจนะบุรานนท์

เมื่อเรารู้แล้วว่า เหตุที่ทำให้คนเป็นอัมพาตนั้นเป็น
 อย่างไร เราก็จะต้องแก้ด้วยการกระทำให้เหตุนั้น ๆ หดไป
 ตามแบบพระพุทธเจ้าของเรา คือ ต้องรู้เสียก่อนว่า ทุกข์
 คืออะไร แล้วก็แก้ทุกข์ เพื่อให้บรรลุความเป็น
 สุขในที่สุด ที่ผมเรียนมาแล้วว่า ความยากจนเป็นเหตุ
 อันหนึ่งที่ทำให้คนเป็นอัมพาตได้ คือ เริ่มด้วยการกระทำ

ผิดที่เป็นปฏิปักษ์ต่อดังคม ด้วยความรู้ดีกว่าตัวเองยากจน
 แต่ทว่าปรากฏว่าในยามที่เศรษฐกิจดี ก็ยังมีคนเป็นอนธพาด
 อยู่ แสดงให้เห็นว่า ความยากจนนั้นไม่ใช่เป็นเหตุเดียวที่
 ทำให้คนเป็นอนธพาด แต่ว่าเป็นเหตุหนึ่ง เมื่อเป็นดังนี้ ก่อน
 อื่นเราควรแก้ด้วยวิธีทำให้คนปราศจากความยากจน ถ้า
 มีเงินใช้ก็ไม่ใช่เป็นอนธพาด วิธีที่จะป้องกันไม่ให้คนยากจน
 ก็มคธาคาแก่จนของพระพุทธศาสดาอยู่ ซึ่งท่านทรงหุดายกรอยู่
 แล้ว เพราะฉะนั้น ผมไม่ต้องการกราบเรียนให้ทราบอีก
 ประการที่ ๒ การที่มีที่อยู่อาศัยไม่ดี อยู่กันอย่างอัดแ
 ยตเยียด ก็ทำให้คนเป็นอนธพาดอีกเหมือนกัน ผมจะกราบ
 เรียนถึงข้อเท็จจริงอันหนึ่ง คือผมได้ไปดูสถานที่ซึ่งคนยากจน
 อยู่กันอย่างอัดแ แต่ก็ไม่ค่อยได้ อยู่กลางพระนครนเอง
 ในเขตที่มีประมาณ ๕ ไร่ มีคนอยู่ราว ๒,๐๐๐ คนเศษ
 ในเขตที่มีประมาณ ๕ ไร่ ๕ คนด้วย ๕๐๐ ก็ประมาณ ๒,๐๐๐
 ตารางวา มีคนอยู่ ๒,๐๐๐ คน แสดงให้เห็นว่า คน ๆ หนึ่ง
 มีเนื้อที่อยู่ไม่ถึง ๓ ตารางวา เข้าไปในบริเวณนั้นปรากฏว่า
 มีบ้านอยู่ประมาณห้าร้อยหกร้อยหลังคาเรือน ในที่นั้นไม่มี

ดั้วมเดี่ยวเป็นดั้วมมา เหม็นไปหมด ถนนก็ไม่มี ดังที่เรียกว่า
 ตรอกก็แทบจะไม่มี เพราะเป็นชอกมากกว่า บางครั้งผมเดิน
 เข้าไปตรงๆ ไม่ได้ ต้องเอียงคัวเข้าไป ในบริเวณนั้นเต็มไปด้วย
 ไปด้วยน้ำแฉะ ไม่มีทางออก มีน้ำค้ำขังอยู่เหม็น ต้องเอา
 ดั้วค่างๆ ที่จะหาได้ถมเข้าไปเพื่อให้หายแฉะ เป็นเศษไม้บ้าง
 ธานอ้อยบ้าง เป็นต้น เขาไม่เข้าไปพาดๆ ใจ เป็นที่นอน
 แฉะบ้านนกก็แทบจะว่าเขามือเอื่อมถึงกันได้ หน้าต่างประตู
 ก็ไม่มีอะไรแน่นหนา ความอับอายในที่นั้นก็มี สถานที่
 ที่อยู่กันอย่างนั้น ความยากจนที่ชุมนุมกันอยู่อย่างนั้น ทำให้เกิด
 ความเป็นอันธพาล คือคนไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี คือคนทมิฬความ
 คิดอย่างเราๆไม่มี ไม่รู้จักกรรม ไม่รู้จักอะไรเลย ความ
 อับอายก็ไม่มี มีแต่ความเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เหตุ
 ที่ผมพูดอย่างนั้นก็เพราะว่า เมื่อคราวที่ตำรวจไปจับอันธพาล
 ครั้งใหญ่หนึ่ ผมกราบเรียนแต่ว่าในเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่
 มีคนอยู่ ๒,๐๐๐ กว่าคน ได้อันธพาลไปประมาณ ๘๐ คน
 ซึ่งขณะนั้นอยู่ตากแดด แต่ดังให้เห็นว่าภาวะของการอยู่
 การอาศัยที่ไม่เรียบร้อยอย่างที่เรียกว่า สลัม (Slum) นั้น

เป็นอีกเหตุหนึ่งที่ทำให้คนเป็นอัมพาต เพราะฉะนั้น วิศวกร
แก้ไขก็คือว่า เราจะต้องกำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยเช่นนั้นให้หมด
ไป ให้คนมีที่อยู่อาศัยกันอย่างสบาย ให้มีอากาศหายใจ
บ้าง ให้มีลมใช้บ้าง ให้มีน้ำไหลไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ
ก็จะทำให้ไม่เป็นอัมพาต

ถ้าเหตุอีกอันหนึ่งที่ทำให้คนเป็นอัมพาต คือ ครอบ-
ครวัทม์การแตกแยก เช่น พ่อตาย เหลือแต่แม่ แม่ก็เดือด
ร้อนที่จะเลี้ยงดูลูก หรือว่าปล่อยให้ปดะตะเตยให้ลูกออกไปหา
กินเองนอกบ้านบ้าง บางทีแม่ตายเหลือแต่พ่อ หรือบางที
เด็กไม่มีพ่อ เกิดมาแต่แม่ หรือบางทีพ่อแม่อยู่ด้วยกัน ก็
ทะเลาะเบาะแว้งกัน เด็กไม่รู้ว่าจะวางตัวอย่างไร เมื่อเติบโต
โตขึ้นแล้วก็ประพฤติในทางที่เป็นอัมพาต วิศวกรจะแก้ไข
เราก็ต้องแก้ไขโดยการให้พ่อแม่รู้จักปรองดองกัน ไม่ทะเลาะ
เบาะแว้งกัน หรือว่าให้พ่อแม่ช่วยปรนนิบัติดูกันในทางที่เหมาะ
สมควร คอยดูแลอย่าให้แก่เด็กคนใด เหตุสำคัญก็คือว่า เรา
จะต้องทำอย่างไร จึงจะไม่ให้คนคนนั้นมีปฏิกิริยาต่อบุคคล
หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน คือถามอารมณ์ที่เห็นว่า โลกก็ดี

บุคคลอื่นก็ไม่ต้องให้ความยุติธรรมแก่ตัวแล้วก็จะเกิดการขัดแย้งขึ้นมา ต่อไปจะต้องเป็นอันขาด เกิดความเกะกะเกกมะเหรกขึ้นมา ถ้าหากว่าเราทำอย่างไรให้คนเรามีไมตรีจิตต่อกันได้อย่างที่คุณอรุณคิดว่า ทำให้คนทั้งหลายเป็นมิตรต่อกันเมตตาต่อกัน ก็เป็นอีกเหตุหนึ่งที่จะทำให้ความเป็นอันขาดของคนนั้นหมดไปได้ อีกประการหนึ่งก็คือว่า เราควรจะทำให้คนที่อยู่รวม แก๊ง (Gang) เป็นหมู่เป็นคณะที่จะเป็นอันขาดนั้นได้หันเหไปในทางที่ดี ยกตัวอย่างเด็กของคุณสัมพรซึ่งอยู่ร่วมกันในยุวพุทธิกสมาคมอย่างนี้ ถ้าหากว่าเราไม่มียุวพุทธิกสมาคมก็จะให้สมาชิกมาร่วมกันประกอบกรรมทำดี เด็กบางคนในหมู่ของคุณสัมพรนั้นก็อาจกลายเป็นคนเกเรหรือคนอันธพาลได้ การที่คนเราอยู่ร่วมกันแล้วก็มาทำความดีนั้นเป็นอีกเหตุหนึ่งที่ทำให้คนไม่เป็นอันขาด เพราะฉะนั้น ก็จะต้องพยายามส่งเสริมให้คนเราอยู่และร่วมกันกระทำแต่ความดี ให้มีการแข่งขันในการทำความดี อย่างนั้นผมก็เห็นว่าจะเป็นวิถีทางที่เราจะแก้ปัญหาอันธพาลอย่างน้อยก็ให้ลดหย่อน

ดึงไปได้ แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่ผมขอเรียนยืนยันก็คือว่า เรื่อง
 การศึกษา ถ้าเราปรับปรุงการศึกษาของเราให้ดี เมื่อทุกคน
 มีการศึกษาดีแล้ว ต่างคนก็จะมีความรู้ความคิด การศึกษา
 นั้น ก็น้อย ๓ ประการด้วยกัน ดังที่ท่านทราบอยู่แล้ว คือ
 พุทธศึกษา จริยศึกษา และ พลศึกษา ถ้าเราเรียนวิชา
 ดี เราก็มีความสามารถที่จะใช้วิชานั้นในการเอาตัวรอดใน
 การทำงานต่างๆ ได้ ถ้าเรามีจริยศึกษา เราก็เป็นคนที่มี
 ศีลธรรม เป็นคนที่มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ ไม่เป็น
 อัมชพาด ส่วนในด้านพลศึกษาก็เป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน
 เพราะในการพลศึกษานั้น เราสอนคนให้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และ
 รู้จักให้อภัย ในบรรดาคนอัมชพาดนั้น ไม่รู้จักแพ้ รู้จักแต่
 จะเอาชนะอย่างเดียว ถ้าชนะไม่ได้คราวหนึ่ง ก็เอาอกคราวหนึ่ง
 หรือในทีหลังควรจะมีภัยกัน แต่ก็ไม่ให้อภัยกัน แสดงให้
 เห็นว่ายังขาดความรู้ในด้านพลศึกษา เพราะฉะนั้น ถ้าเรา
 สอนคนให้มีความรู้ทั้ง ๓ ด้าน คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา
 และพลศึกษา ดีแล้ว ผมคิดว่าปัญหาอัมชพาดนั้นก็หมดไป
 ผลที่สุดก็ตกมาเรื่องของคุณอรุณวดีนั้นแหละครับ คือของ

ให้การศึกษามากเกินไป อย่าไปนึกว่ามันเป็นกรรมของเด็ก
 แต่มันก็เป็นไปอย่างนั้น ให้ความเมตตาเขาก็พอ ผมเห็นว่า
 ไม่ใช่เมตตาอย่างเดียว ต้องให้การศึกษาในทุก ๆ ด้านด้วย
 เรื่องนี้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาฯ ซึ่งผมคิดว่าในเวลา
 กระทรวงศึกษาฯ ก็ได้พยายามทำอยู่แล้ว ต่อไปคงจะทำให้
 จำนวนอันธพาลลดน้อยลงไปจนกระทั่งไม่มีเลย

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

ท่านอาจารย์บ๋วยได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการแก้
 ปัญหาอันธพาลว่าควรจะทำอย่างไร ซึ่งในทรรศนะของท่าน
 ท่านก็พิจารณาเป็นนิทรรศนะของปรัชญาว่า ในการแก้ปัญ-
 หาของอันธพาลนั้น จะต้องใช้หลักวิชาหลาย ๆ หลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักในทางอาญาปรัชญา ซึ่งจะต้องพิจารณา
 ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ หมายความว่า ความยากจน
 ทำให้คนเป็นอันธพาลได้ ต้องแก้ไขคนมีอันจะกิน แก่ตั้งคุม
 ไม้ดี ให้มีน้ำไหล ไฟสว่าง ครอบครวัไต่ พ่อแม่ไม่ปรอง
 ดองกัน เรียกว่าบ้านแตกสาแหรกขาด พ่อแม่หย่าร้างกัน

เกิดถูกกำพร้าอะไรต่างๆ พวกนั้นก็ทำให้เกิดอันธพาลมาได้ เพราะฉะนั้น จะต้องมีการแก้ปัญหาในเรื่องครอบครัว และ ยิ่งกว่านั้นนักควรจะต้องแก้ปัญหาในเรื่องให้ทุกคนมีความเมตตา ซึ่งกันและกัน หมายความว่า ให้สังคมช่วยเหลือคนที่นำ ดึงตำหนิด และดึงที่สำคัญที่สุดคือการศึกษารวม เรื่องนี้ ท่านอาจารย์ป๋วยไต้ย้าว่า เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะฉะนั้น ก็อยากจะขอเชิญคุณสมพร ให้ทรงค้นเพิ่มเติมอีกสักครั้ง ครับ...

คุณสมพร เทพสิทธิ์ธา

เราก็ได้ทราบแล้วว่า การเป็นอันธพาลนั้นมันมีจุด มาจากหลายทาง คือ ทางสังคม ทางเศรษฐกิจ ทางการศึกษา เพราะการแก้ก็ต้องแก้จากปัญหาที่เป็นเหตุให้เกิด อันธพาลอย่างอาจารย์ป๋วยไต้ย้าว่า ผมเองก็อยากจะพูดว่า ในบรรดาการแก้ของผมที่สำคัญที่สุดก็คือ การศึกษา และ ในบรรดาการศึกษาทุกแขนงที่ผมเห็นว่าสำคัญที่สุดก็คือ จริยศึกษา หรือ ทางศีลธรรม เพราะคนที่เมื่อนั้นพาลก็ทราบ

อยู่แต่จวบเป็นคนที่มีควาโม่ง เป็นคนที่อ่อนแอ อ่อนแอต่อ
 ความชั่ว คนที่อ่อนแอยอมให้ความชั่วเข้าครอบงำ พ่ายแพ้
 ต่อความชั่ว เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าบุคคลมีธรรมเป็นหลัก
 ยึดเหนี่ยวแล้ว จะไม่มีวันที่จะเป็นอันตรายไปได้ คนที่มี
 พุทธศิกษาคือ มีปริญญาสูง จบจากมหาวิทยาลัย เป็นเศรษฐี
 ก็อาจเป็นอันตรายได้ แต่คนที่มียศธรรมดีแล้วจะเป็น
 อันตรายไม่ได้เป็นอันตราย เพราะทางที่เราจะแก้ปัญหานัน
 พลาดที่แน่นอนที่สุดที่จะขาดไม่ได้ก็คือ การอบรมทางศีลธรรม
 แก่เด็กของเรา เพราะคนที่มศีลธรรมดีมีหลักธรรมดีแล้วจัก
 ไม่มีทางเป็นอันตรายไปได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า การที่จะ
 แก้ปัญหานัน เราจะต้องเร่งรัดในเรื่องการอบรมใน
 ทางศีลธรรม ในเรื่องจริยศิกษา ซึ่งเรื่องนเองทางยุวพุทธิก
 สัมมาคมแห่งประเทศไทยก็ได้พยายามเรียกร้องให้มีการอบรม
 ทางจริยศิกษาให้มากยิ่งขึ้น แต่ก็เป็นที่น่าเสียใจว่าทางกระ
 ทรวงศิกษา ฯ ของเรานั้น ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญทางจริย
 ศิกษาเท่าไรนัก เมื่อเร็ว ๆ นี้ทางยุวพุทธิกสัมมาคมก็ได้จัด
 การอภิปรายหน้าพระที่นั่งแล้ว ได้มีการพูดกันถึงเรื่องจริย-

ศึกษาว่า ในขณะที่เรียนวิชาได้รับความสนใจจากกระทรวง
 ศึกษาน้อยมาก เวลาชั่วโมงเรียนก็น้อย คะแนนก็น้อย ครู
 วิชาศึกษาก็ไม่มีสอนเฉพาะ แต่วิชาอื่น ๆ มีครูสอนโดย
 เฉพาะ นอกจากนั้น^{๕๔} นอกจากนั้น^{๕๕} ที่จะรับผิดชอบ นักศึกษา
 ในกระทรวงศึกษาธิการก็บอกว่า การเรียนวิชา ไม่
 สำคัญ อยู่นอก^{๕๖} การปฏิบัติ คือดูจากตัวอย่างกันก็ได้ ไม่
 ต้องมานั่งสอนกันก็ได้ คือเมื่อคนเป็นคนดีก็พอแล้ว หรือเมื่อ
 ครูเป็นคนดีก็พอแล้ว ไม่ต้องมานั่งสอนกันก็ได้ รู้ดีกว่า
 เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง ถ้าหากว่านักการศึกษาส่วนใหญ่ของ
 เรา^{๕๗} มีความเห็นไปทางเช่นนี้ ให้เห็นความสำคัญของการศึกษา
 ในทางอื่นมากกว่าทางวิชาแล้ว ผม^{๕๘} รู้สึกเป็นห่วงว่า
 อื่นขาดก็ยิ่งจะมากขึ้นไปอีก เพราะฉะนั้น ผมจึงมีความ
 เชื่อมมั่นว่าทางที่จะแก้ปัญหาอื่นขาดได้ดีที่สุดและอย่างแน่นอน
 ที่สุดก็คือ การให้การอบรมทางวิชา^{๕๙} . แม้ว่าปัญหา
 เศรษฐกิจจะดี ดังคมจะดี ก็ไม่อาจจะแก้คนให้พ้นจากปัญหา
 อื่นขาดได้ ถ้าไม่มีหลักสูตร ผมขอพูดไว้เพียงเท่านี้^{๖๐}

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

ในทรรศนะของคุณดมพรนั้นเห็นว่าการแก้ปัญห
 ันชพาดที่ควรจะได้ผลอย่างหนึ่ง คือการอบรมในด้านจริย
 ศึกษ ในด้านศีลธรรม อันนี้ที่พาดพิงไปถึงกระทรวงศึกษา
 ธิการด้วยว่า ออกจะเอาใจได้น้อยในด้านจริยศึกษานี้ เพราะ
 ฉะนั้น ขอเชิญคุณอรุณวัต ในฐานะที่อยู่ในกระทรวงศึกษา
 ธิการ ได้ให้ทรรศนะเพิ่มเติมในเรื่องนี้ด้วย

คุณอรุณวัต สุวรรณเกษม

ท่านผู้เป็นประธานการอภิปราย กำลังเกณฑ์ให้
 ดิฉันเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการด้วย และในเวลา
 เดียวกันท่านผู้ร่วมการอภิปรายทั้งหมดก็ดูเหมือนจะเกณฑ์ให้
 ช่วยกันเป็นหมอรักษาโรคอันชพาด เพราะว่าปัญหาที่กล่าว
 นั้น บอกว่าทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหारेองอันชพาดได้ ดิฉัน
 ขอเชิญท่านทั้งหลายคิดตอบปัญหานี้เสียด้วยกัน เพราะเหตุ
 ว่าท่านอาจารย์บุญเกิด ท่านนายคุณุวพุทธิกธนาคมก็ดี ดูเหมือน

ท่านเน้นหนัก และเข้าโยนให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการฝ่ายเดียว และในฐานะที่ดิฉันทำหน้าที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะไม่ปฏิเสธ แต่ขอท่านทั้งหลายช่วยกันคิดว่า ถูกแน่แล้วหรือจะให้กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบคนเดียว นั้น ถูกแน่แล้วหรือ และกระทรวงศึกษาธิการไม่ได้สนใจแน่แล้วหรือ กระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งกรมการศาสนาด้วย รู้สึกว่ากรมการศาสนาท่านกรับหน้าทอนอยู่มีใช้น้อย หรือว่าท่านทอดทิ้งเฉยจึงทำให้มีผู้พูดเช่นนั้น แต่ในฐานะที่ดิฉันได้ทำงานอยู่อย่างใกล้ชิด ดิฉันอยากจะขอเรียนขแรงอีกสักเล็กน้อยว่า ดิฉันในฐานะที่ถูกเกณฑ์ให้เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ก็ขอขอบพระคุณท่านทั้งสองมาก ที่สนใจให้กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ใฝ่ใจในเรื่องจริยศึกษา แต่ท่านบอกว่ากระทรวงศึกษาไม่ค่อยจะได้ใจนัก ดิฉันขอแก้ว่า อาจเข้าใจผิดไปบ้างเล็กน้อย เพราะว่าที่จริงกระทรวงศึกษาหมายความคนทุกคนที่ทำงานอยู่ในกระทรวงศึกษานั้นก็สนใจและห่วงววยใจในเรื่องจริยศึกษาไม่น้อยกว่าท่านผู้อภิปรายหรือบุคคลอื่น ๆ เลย และก็ได้พยายามฟื้นฟูวิชาอยู่เป็นนิตย์

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อญัตตินำหน้าศึกษานีเทศก์ ฝ่ายน้อย
 โดยตรงด้วย ถัดจากพูดได้ทีเดียวว่า ไม่ได้ทอดทิ้ง และถ้า
 ถามว่าเมื่อไม่ทอดทิ้งแล้ว ทำไมไม่มีการสอนเพียงนัดเดียว
 และทำไมคะแนนท์ให้กันทีเดียว ดิฉันขอเรียนว่า การอบรม
 ศัสดธรรมหรือจริยศึกษานี้ มิได้เกณฑ์ให้ครูผู้ทำหน้าที่สอน
 ศัสดธรรมเพียงสัปดาห์ละชั่วโมงเท่านั้นเป็นผู้รับผิดชอบ ห้าม
 ได้โดย ครูทุกท่าน ครูวิทยาคำสั่งครู ครูกำนวน ครูที่สอน
 ะไรต่าง ๆ นั้น ต้องถูกเกณฑ์ให้ทำหน้าที่อบรมศัสดธรรม
 จริยศึกษาทุกขณะเวลา แต่ถ้าเขาอบรมไม่ได้ก็ไม่ใช้ความ
 รับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ นั่นเป็นความอ่อนของครูผู้ซึ่ง
 เผอิญขาดบุคคลิกภาพในทางที่จะอบรมสั่งสอนเขา เพราะ
 ฉะนั้นถ้าเผื่อจะมีชีวิตกัน ดิฉันคิดว่าจะทำให้เกิดความน้อยเนื้อ
 ต่ำใจกันไปเปล่า ๆ เราไม่ชีวิตกันจะดีกว่านี้ และยังดีกว่า
 นั้น เวลานี้เราก็ถูกเรียกร้องแล้วจะให้มาช่วยกันเป็นหมอก
 กันหน่อยเถอะ ดิฉันว่าเมื่อถูกเรียกร้องอย่างนี้เราก็เต็มใจได้
 บดินโรคอันรพาดกำลังระบาดและระบาดอย่างร้ายแรง เป็รียบ
 เสมือนอภรรณโรค หรือโรคระบาดที่ติดต่อกันอย่างร้ายแรง

จนต้องถึงส่งกันไปไว้ตายยาว นั่นก็เรียกว่าโรคกำลังระบาด
 อย่างมาก แต่ถ้าเราไม่ช่วยกัน โรคนี้ก็ติดต่อกันมากขึ้นไป
 ยิ่งตั้งคมแห่งอื่น หรืออาจติดต่อกันมาจนถึงทางที่ห่างไกลอยู่ใน
 ห้องนกไต่ เพราะว่าท่านคิดว่าอันตรายจะเกิดแก่เด็ก ๆ เท่า
 นั้นก็โปรดค้นคว้าเถิดว่าจะจริงหรืออย่างนั้น และคนที่มัวสงสัย
 กว่าเด็กนั้นเป็นอันตรายไม่ได้หรือ ถ้าเราว่าเช่นนั้น เราอาจ
 เข้าข้างตัวเองไปมากสักหน่อย ถ้าอย่างนั้นดิฉันก็อยากจะให้
 ข้อคิดเห็นในทรรศนะของดิฉันว่า การที่จะแก้อันตรายนั้น ก็
 เห็นจะมีทางอยู่ คือว่าในเวลานี้ในเมื่อโรคอันตรายนั้นเกิดขึ้น
 แล้ว ถ้าเราจะต้องเป็นหมอ เราจะต้องมาด้อมประชิดกัน
 คิดกันว่าช่วยกันที่ ๆ ปร่าบอันตรายที่ เพียงแต่นั่งพูดกัน
 อย่างนี้จะสำเร็จกันได้อย่างไร ดิฉันคิดว่าถ้าเรามีใจร่วมกัน
 แล้ว และทนกันเป็นดั่งมาคมที่นำชนชมและนำชมเชยเป็นอย่าง
 ยิ่ง เราจะมานั่งพูดกันอยู่ทำไม ดงมือทำกันเสียเลยตั้งแต่
 หน้าที่ออกไปจากห้องนี้ แล้วจะได้ผลเป็นแน่แท้ คือว่าดิฉัน
 ว่าเราจะช่วยกันเท่าที่จะช่วยได้ เช่นแทนที่ท่านจะบริจาคตาน
 เพียงกระแฉับเดียว ท่านก็บริจาคให้มากขึ้น สำหรับท่านที่

บริจาคได้ บริจาคด้วยทรัพย์ด้วยโภคะต่าง ๆ ให้แก่เขาตาม
 ความต้องการของเขา ต่อดอกทั้งบริจาคสถานศึกษา สถาน
 พยาบาล เหล่านี้เป็นต้น ท่านที่ไม่มทรัพย์พอจะบริจาคได้
 ก็บริจาคด้วยกายวาจาและบริจาคด้วยใจ จะทำให้อันธพาล
 เหล่านี้บรรเทาจากโรคภัยลงไปได้บ้าง แม้ว่าพระบาทที่ตอน
 ว่า อเสวนา จ พาลานํ ปณฺหิตานญฺจ เสวนา เรา
 ก็พึงเด็มนึงว่าอย่าไปเกี่ยวข้องกับคนพาดนั้น แต่ที่จริง
 พระพุทธภาษิตนั้นได้หมายความว่าให้เราเกียดขัง หรือจใจ
 รั้งเกียดคนเป็นอันธพาลเถย การที่บอกว่าจะอย่าพึ่งคบพาดนะ
 เราจะพาไปหาผิคนั้น ก็เป็นแต่เพียงว่านั่นเป็นความเมตตา
 อย่างหนึ่งที่จะช่วย เด็มนึงที่ว่าคนพาดกำลังจะตกเหว
 แล้วเราจะช่วยรั้งเขาด้วยวิธีที่ทำให้เขาเห็นว่าไม่น่าสรรเสริญ
 เท่านั้น เพราะฉะนั้น เห็นว่าเรามาช่วยกันดีกว่า ประการแรก
 ก็คือช่วยคนที่กำลังเป็นอันธพาลอยู่ ก็จึงทำให้การรักษาโรค
 หนึ่งายน ประการที่ ๒ เราช่วยกันอย่าให้เกิดมีอันธพาลขึ้น
 อีกในสังคมต่อไป ก็คงจะทำได้ด้วยการกระทำจริง พบตั้ง
 ใจที่ควรจะช่วยเหลือแก้ไขเขาด้วยกาย วาจา ใจ ก็ช่วย

ทุกโอกาส อย่าง^๕ที่^๕คิด^๕ว่า^๕ความ^๕เป็น^๕หมอม^๕ของ^๕เราก^๕ก็^๕คง^๕จะ^๕ไม่^๕ไว้
ความ^๕หมาย^๕ และ^๕ประการ^๕ท^๕ ๓ เพื่อ^๕ที่^๕จะ^๕ช่วย^๕เห็ด^๕อ^๕น^๕ร^๕พาด^๕
ไม่^๕ให้^๕แพร่^๕ห^๕ด^๕าย^๕ เป็น^๕โร^๕ค^๕ค^๕ิด^๕ค^๕อ^๕ร^๕น^๕แ^๕ง^๕ จน^๕กระ^๕ท^๕ง^๕มา^๕ถึง^๕ตัว^๕เร^๕
ด้วย^๕ ด^๕ิ^๕น^๕น^๕อย^๕าก^๕จะ^๕ให้^๕เร^๕า^๕ท^๕ง^๕ห^๕ด^๕าย^๕มา^๕ต^๕ร^๕ว^๕จ^๕ตัว^๕เร^๕า^๕เ^๕อง^๕ก^๕่อน^๕ที่^๕
ไป^๕ร^๕ัก^๕ษ^๕า^๕ค^๕น^๕อ^๕น^๕ เพราะ^๕ว่า^๕ร^๕ัก^๕ษ^๕า^๕ค^๕น^๕อ^๕น^๕ย^๕าก^๕น^๕ัก^๕ห^๕น^๕าก^๕ว^๕า^๕จะ^๕
เร^๕ียน^๕ด^๕ำ^๕เร^๕็^๕ไป^๕ร^๕ัก^๕ษ^๕า^๕เข^๕า^๕น^๕ัก^๕แ^๕ด^๕เ^๕น^๕ย^๕าก^๕ ต^๕ร^๕ว^๕จ^๕เร^๕า^๕เ^๕อง^๕ว^๕า^๕เร^๕า^๕มี^๕เช^๕อ^๕
อ^๕น^๕ร^๕พาด^๕แ^๕พร^๕่^๕เข^๕า^๕มา^๕ค^๕ิด^๕ตัว^๕เร^๕า^๕เ^๕อง^๕ห^๕ร^๕ือ^๕ย^๕ัง^๕ มี^๕ด^๕ั^๕น^๕ิม^๕อะ^๕ไร^๕เก^๕าะ^๕ใน^๕
ใจ^๕เร^๕า^๕บ^๕าง^๕ห^๕ร^๕ือ^๕ย^๕ัง^๕ เว^๕ล^๕า^๕น^๕เร^๕า^๕ก^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕มี^๕ค^๕ว^๕าม^๕ค^๕ิด^๕ท^๕ว^๕า^๕เม^๕อ^๕ไร^๕ค^๕ร^๕
จะ^๕เ^๕า^๕ค^๕อ^๕ก^๕เบ^๕ย^๕มา^๕ด^๕ัง^๕ บ^๕อ^๕ก^๕ด^๕ัง^๕น^๕าน^๕แ^๕ล^๕้ว^๕ไม่^๕เ^๕า^๕มา^๕ ไม่^๕ต^๕ร^๕ง^๕เว^๕ล^๕า^๕
(ผู้^๕ฟัง^๕ปร^๕บ^๕ม^๕ือ^๕) แ^๕หม^๕...ท^๕ำ^๕ไม^๕นะ...ค^๕น^๕น^๕ี^๕ม^๕ำ^๕ว^๕า^๕ฉ^๕น^๕เจ^๕็บ^๕ใจ^๕เห^๕็ด^๕
เก^๕ิน^๕ อะ^๕ไร^๕ค^๕อ^๕อะ^๕ไร^๕อย^๕าง^๕น^๕ ถ้า^๕ด^๕ั^๕น^๕ิม^๕เห^๕ด^๕า^๕น^๕ย^๕ัง^๕มี^๕อ^๕ย^๕ู่^๕ใน^๕ใจ^๕แ^๕ล^๕้ว^๕
ค^๕ิ^๕น^๕ว^๕า^๕เช^๕อ^๕อ^๕น^๕ร^๕พาด^๕ก^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕จะ^๕แ^๕พร^๕่^๕เข^๕า^๕มา^๕ใน^๕ใจ^๕ของ^๕เร^๕า^๕ ถ้า^๕เร^๕
พ^๕าก^๕ัน^๕ช^๕ว^๕ย^๕ก^๕ัน^๕แ^๕กะ^๕ด^๕ั^๕น^๕ิม^๕เห^๕ด^๕า^๕น^๕ อ^๕อ^๕ก^๕จ^๕น^๕กระ^๕ท^๕ง^๕ด^๕ั^๕น^๕ิม^๕ห^๕น^๕า^๕ ๗ บ^๕าง^๕
ต^๕ง^๕ แม^๕้^๕แ^๕ด^๕จะ^๕พ^๕ุด^๕เพ^๕ิง^๕ว^๕า^๕โ^๕ย^๕ ! ร^๕ด^๕ย^๕น^๕ต^๕ของ^๕ฉ^๕น^๕ไม่^๕มี^๕ค^๕ร^๕ไ^๕ด^๕
แม^๕้^๕แ^๕ด^๕จะ^๕พ^๕ุด^๕อย^๕าง^๕น^๕เร^๕า^๕ก^๕็^๕อ^๕า^๕จ^๕จะ^๕เป็น^๕อ^๕น^๕ร^๕พาด^๕จ^๕น^๕มา^๕ไ^๕ด้^๕ แ^๕ล^๕้ว^๕
โ^๕ก^๕น^๕ก^๕็^๕จะ^๕ไม่^๕มี^๕อ^๕น^๕ร^๕พาด^๕เป็น^๕แ^๕น^๕ท^๕เด^๕ย^๕ว^๕ ค^๕ิ^๕น^๕ก^๕็^๕ค^๕ิด^๕ว^๕า^๕ว^๕ร^๕ัก^๕ษ^๕า^๕
ของ^๕ฉ^๕น^๕น^๕น^๕ ค^๕ู^๕อ^๕อ^๕ก^๕จะ^๕เป็น^๕ของ^๕ต^๕ก^๕ซ^๕ง^๕ แ^๕ด^๕ถ้า^๕ค^๕ิด^๕ให้^๕ค^๕็^๕จะ^๕ไม่^๕
ต^๕ก^๕น^๕ก^๕ ข^๕อ^๕ค^๕ว^๕าม^๕ก^๕ร^๕ุ^๕ณา^๕ช^๕ว^๕ย^๕ก^๕ัน^๕พ^๕ิจ^๕าร^๕ณา^๕ก^๕็^๕คง^๕จะ^๕ค^๕อ^๕บ^๕ไ^๕ด้^๕ค^๕ะ...

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

เป็นอันว่า คุณครูอรุณวงศ์ในฐานะที่ได้คลุกคลี
 อยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก้ปัญหारेื่องนี้ ได้ให้ข้อ
 ยืนยันว่า กระทรวงศึกษาไม่ได้สะดวกในทางแก้ปัญหาเด็กเป็น
 อัมพาตหรือใครจะเป็นอัมพาตก็ตาม ก็ได้ทำมาเต็มที่แล้ว
 และขอคิดซึ่งคุณอรุณวงศ์ได้ให้ไว้ ขอสุดท้ายซึ่งเป็นขอคิดที่
 มีค่าง ก็คือว่า การแก้ปัญหาตัวเองเพื่อให้อัมพาตต่าง ๆ
 ลดลงไป ซึ่งการดูถือว่าเป็นขอคิดที่ตรงกับหลักการในทาง
 พระพุทธศาสนามาแต่จริงทีเดียว ที่นเรามาพูดกันถึงเรื่อง
 ปัญหาการแก้อัมพาต ในฐานะที่ว่าทำอย่างไรเราจึงจะแก้
 ปัญหาอัมพาตให้ลดน้อยลงไป ผมก็อยากจะได้ขอปัญหา
 อันสุดท้ายอีกข้อหนึ่งว่า ในการแก้ปัญหามอญอัมพาตนั้นมอญ
 หนึ่งที่เราคงจะได้พิจารณาเหมือนกันว่า พระพุทธเจ้าท่าน
 บอกว่า อเสวนา จ พาลานํ อย่างที่คุณอรุณวงศ์บอกไว้
 ว่า อย่าให้คบคนพาล ที่ในชีวิตอันยุ่งยากลำบากนั้น
 พรหมลิขิตของเราเด็กไม่ได้ บางทีชีวิตของเราอาจจะไป
 ผจญหน้าหรือพบเห็นคนอัมพาตนั้น ที่ปัญหาที่เราควรจะ

พิจารณาคนที่คนอื่นหนึ่งก็คือ ถ้าเราพบอันธพาลจิ้ง ๆ หน้า
หรือว่าเรามีโอกาสอย่างไรก็ตาม กรรมบังคับให้เราต้อง
อยู่ร่วมอันธพาลแล้ว เราจะทำอย่างไร เราจะแก้
อย่างไร เราจึงจะปลอดภัยจากอันธพาล ข้อหนึ่ง
จะให้ท่านอาจารย์ป๋วยได้ให้ทรรศนะอีกสักครั้งครับ...

อาจารย์ป๋วย โรจนะบูรานนท์

ปัญหาใหม่เกิดขึ้น คือว่า ถ้าเจออันธพาล
จิ้งหน้าจะทำอย่างไร วิธีแก้ก็คือว่า เราไม่เป็น
อันธพาลตอบ เช่น ถ้าเขาเดินมาใหญ่โต เราก็
เดินหลบไปเสียทางโน้น จึงไม่เกิดเรื่องขึ้น ถ้าเขา
มองเรา เราก็ไปมองเสียทางอื่น ดินฟ้าอากาศมีเราก็
ไปมองเสีย ถ้าไม่สบตากันจิ้ง ๆ เขาก็ไม่ว่าอะไร
ถ้าเขาจะอยู่ตรงนั้น ผมงก็ไปอยู่ทางโน้น ตัวก็ไม่เจ็บ
นี่เป็นวิธีหนึ่ง ที่เราจำเป็นต้องมาอยู่ร่วมกันในสังคม
ที่มีอันธพาลอยู่ด้วย เราก็มองว่าจะกระทำได้อะไร คือ
ว่าทำตัวของเราให้เป็นตัวอย่างแก่เขาหรือว่าพยายาม

ปลุกปลอบให้เขาเกิดความเข้าใจในทางที่ถูก และ
 เหมาะสม เขามีความเดือดร้อนใจอย่างไร เรา
 ก็พยายามที่จะหาทางแก้ไข ความเดือดร้อนอันนั้น
 นอกจากนั้นก็ควรชักชวนให้เขาหาทางออก คือทางที่
 จะบรรเทาความเป็นอันธพาลลง เช่นชวนให้เล่นกีฬา
 ในร่มหรือกีฬากลางแจ้งอะไรก็ได้ และชวนกันให้
 กระทำในความคิด สอนให้ทำการหัดศึกษา หรือทำ
 อะไรให้เป็นประโยชน์ ทำการฝีมือเล็ก ๆ น้อย ๆ
 อย่างนี้เป็นต้น ปลอบจิตปลอบใจกันไป อย่างนี้ผม
 ก็เห็นว่าพอพ้นภัยจากอันธพาลเป็นแน่ แต่ว่าถ้าหาก
 ว่าตราบใจ ท่านรู้ว่าท่านไม่มีอำนาจที่จะปราบเขาได้
 ทางที่ดีก็ควรจะหลบเขาไปเสีย อย่่างไรก็ตาม เรา
 ควรพยายามแก้คนที่ยังไม่เป็นอันธพาล อย่าให้เป็น
 อันธพาล ส่วนคนที่เป็อันธพาลแล้วนั้น ก็ควรจะ
 ใช้วิธีหลาย ๆ อย่าง ไม่ใช่วิธีอย่างหนึ่งอย่างใด
 คน ๆ หนึ่งอาจไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาคนอันธพาล
 ได้ จะต้องรวมกันหลาย ๆ พวก หลาย ๆ หมู่ โดย

เฉพาะอย่างยิ่ง ก็พวกสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ในการ
 กุศล อย่างเช่น สมาคมเบญจมาภิมิตร หรือยุวพุทธิก
 สมาคม หรือพุทธสมาคม หรือสมาคมอื่น ๆ
 สมาคมเหล่านี้มีโอกาที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาใน
 เรื่องนี้ ปัญหาอันธพาลนั้นอย่างที่ผมได้เรียนเน้นมา
 หลายครั้งแล้วว่า ถ้าการศึกษาดีขึ้น อันธพาลก็จะ
 หดไป เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าเราต้องอยู่ร่วมกับ
 อันธพาล ก็ควรจะให้การศึกษาก็เป็นในทางพุทธิ
 ศึกษา หรือจริยศึกษา หรือพลศึกษาก็ตาม แก่เขา
 เหล่านี้จะช่วยแก้ปัญหานันธพาลได้

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

ขอคุณสมพรได้ช่วยเพิ่มเติม ครับ

คุณสมพร เทพสิทธิ์ธา

ผมจำได้ว่า เรื่องการคบกับอันธพาลหรืออยู่ใกล้
 กับอันธพาลนั้น อาจารย์ปิ่น มุกกันต์ ได้เคยชี้แจงไว้ คือ

คุณประดาร์ยกมาว่า ถ้าเราไปพบกับอันธพาลเราจะแก้
 อย่างไร ผมก็เห็นว่าเราก็อาจคุยกับเขาได้เป็นธรรมดา
 แต่ถ้ามองว่าคนอันธพาลนั้นก็คือคนที่ เป็นโรคจิตชนิดหนึ่ง ควร
 ที่จะให้ความสงสารหรือเมตตาอย่างที่คุณครูอุรุมวัดว่าก็เป็น
 การดี ควรที่จะให้ความเมตตาเขา ในฐานะที่เขาเป็น
 โรคจิต ในฐานะที่เขาเป็นคนโง่ ห่างไกลจากแสง
 ธรรม เพราะฉะนั้นถ้ามีทางที่เราจะเข้าไปใกล้เราก็
 ช่วยให้เขามีธรรมได้ก็เป็นการดี แต่ที่อยู่ที่ว่าหลัก
 ธรรมของเราแน่นแค่ไหน ใครจะมีธรรมสูงกว่ากัน
 ถ้าหากว่าจิตใจของเราอ่อน เราไม่แน่ใจว่าเราจะชัก
 จูงเขาได้ ถ้าเขามั่นสัจแข็งกว่าเรา ถ้าเราคบเข้า
 เดียวเราก็จะกลายเป็นคนอันธพาลไปด้วย เพราะ
 ฉะนั้นเราก็ควรจะหลีกเลี่ยง นี่เป็นความเห็นของผม

ปัญหาของท่านผู้เป็นประชาชน ท่านบอกว่า ถ้าเราพบ
 อันธพาลจะทำอย่างไร ดิฉันนั่งคิดอยู่ว่า โดยปกติดิฉัน
 เห็นจะไม่พบดอกคะคนอันธพาล เพราะไม่ทราบว่าเขาเป็น

หรือเปล่า เช่นเดินไปถนนแล้วใครเขาทำอะไร ใครจะบอก
 ว่าคนนี้เป็นอันธพาลบ้างเขาไม่ได้คิดไว้ เพราะฉะนั้น ดิฉันก็
 ไม่ทราบว่าเขาเป็นอันธพาลหรือเปล่า ดิฉันว่า ดิฉันไม่ได้
 พบหรือก่ะ นอกจากว่าเขาบอกว่ามันแน่นอนขพาลอยู่ที่ตลาดยาว
 ถ้าดิฉันได้มีโอกาตไปเยี่ยมเขา ดิฉันก็จะทำอย่างที่ดีดิฉันได้
 พูดไว้แถวข้างถนน แต่ถ้าพบคนกำลังตักกัน ดิฉันก็ไม่คิด
 อึกแหละว่า เขาเป็นอันธพาล คงคิดแต่เพียงว่า เขาคง
 กำลังโกรธ เราอย่าเข้าไปรบกวนเขาเลย เดียวเขา
 จะตีเราเข้า แลวกถ้าเพื่อเขาช่วยอะไรมาตีเราเข้า เรา
 ก็ต้องถือว่ากตแล้วที่เขาไม่ฆ่าเราเสีย ถ้าเขาฆ่าเรา
 เสียเวลานนก็ดอกเหมือนกัน จะได้พ้นทุกข์พ้นร้อน
 ดิฉันคิดว่าอย่างนั้นแหละคะ... (ผู้ฟังปรบมือ)

พ.ต. ประสาร ทองภักดี

ฉันทรูตักว่าคุณอรุณวงศ์ท่านได้ให้ทรรศนะที่คมคาย
 ยิ่งหลายเรื่องหลายปัญหา ดังกับท่านเป็นนักกวรศึกษา ดังที่
 ผมได้เรียนให้ทราบข้างต้นแล้ว ผมคิดว่าเราได้อภิปราย

ปัญหาขึ้นมาเป็นเวลาดังหนึ่งชั่วโมงครึ่ง ตามเวลาที่ท่านคณะ
 กรรมการท่านได้กำหนดให้ไว้แล้ว ผมก็คิดว่าเราควรจะยุติ
 ปัญหาเพียงเท่านั้น แต่ก่อนที่จะยุติ ผมก็อยากจะขอสรุปสั้น ๆ
 ตามธรรมเนียมดึกดำบรรพ์ คือปัญหาที่เรานำมาอภิปรายกัน
 ในวันนี้ คือปัญหา เรื่องคนอันธพาล ซึ่งปัญหาเรื่อง
 คนอันธพาลนี้ ในตอนต้นเราได้เสียเวลาถกเถียงกัน
 ถึงคำจำกัดความว่าอันธพาล ว่าเราจะเอาสักแค่ไหน
 เพียงไร ซึ่งคำจำกัดความในขั้นแรกก็จำกัดความว่า
 เราหมายถึงคนที่ยังไม่ถึงกับเป็นโจรผู้ร้าย หรือยังไม่
 ถึงกับเป็นอาชญากร หรือพวดยาย ๆ ว่า ยังไม่ถึงกับ
 ต้องส่งไปบางขวาง แต่ว่าอยู่ในขั้นที่จะส่งไปแก้ไข
 ที่ลาดขาว คือมาถึงปัญหาที่ว่า อะไรเล่าที่เป็นสาเหตุ
 ให้เกิดอันธพาล ซึ่งในเหตุนี้เราได้พิจารณากันทั้งใน
 ทรรศนะของนักอาชญาวิทยา และทรรศนะของนักศีลธรรม
 สำหรับทรรศนะของนักอาชญาวิทยานั้น เราจะเห็นได้ว่า
 การถกเถียงกันในเรื่องนี้ เขามักจะยุติในข้อที่ว่า การที่ทำให้

คนเป็นอันธพาลหรือเป็นคนชั่วร้าย ถึงกับเป็นอาชญากร
ก็ตาม มักมีเหตุมาตองทางอื่น ๆ คือ จากกรรมพันธุ์
หมายถึงสิ่งที่ได้รับถ่ายทอดมาจากบิดามารดา รวมกันทั้งคน
พิถีพิถัน หรือว่าหมายถึงความทุกข์ทรมานทางกาย ทางใจ
ต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นเรื่องที่ได้รับถ่ายทอดมาจากบิดามารดา
และอีกอย่างหนึ่ง คือ สิ่งแวดล้อม สำหรับสิ่งแวดลอมนี้
อาจมีความหมายอย่างกว้าง อาจจะมีมีความหมายอย่างกว้าง
อาจจะหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแต่แต่ละคนเกี่ยวข้องอยู่ เช่น อย่าง
บ้าน โรงเรียน โรงภาพยนตร์ โรงอะไรต่ออะไรต่าง ๆ พวกนี้
ซึ่งก็เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้คนเป็นอันธพาลได้เหมือนกัน ปัญหา
สุดท้ายที่เราถกเถียงกันก็คือว่า เมื่อเราทราบว่าเป็นอันธพาล
คือใคร และเหตุที่เกิดอันธพาลคืออะไรแล้ว ปัญหา
สุดท้ายก็คือว่า เราจะแก้อันธพาลกันอย่างไร สำหรับ
การแก้อันธพาลนี้ ผู้อภิปรายก็ได้ให้ทรรศนะต่าง ๆ กัน
สรุปแล้วก็กล่าวได้ว่า อาจแก้ตามหลักวิชา ซึ่งหมาย
ความว่า อาจแก้ในเรื่องทำให้สังคมดีขึ้น คือ ทำให้
เศรษฐกิจต่าง ๆ ดีขึ้น ทำให้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดีขึ้น หมายถึง

ความว่าเขาดังคมนั้นแหละไปแก้อุบัติภัยใจของคน และอีก
 อย่างหนึ่ง เราก็ก็นำให้บรรณานุกรมว่า ควรจะแก้ไขที่ตัวบุคคล
 นั้นเอง หมายความว่า แก้ด้วยการให้การศึกษาอบรม
 หมายความว่าควรจะให้แต่ละคนร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่าง
 ยิง กระทรวงศึกษาธิการท่านก็บอกว่า ได้รับภาระในเรื่องนี้
 และก็ได้อาใจได้ในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ ปัญหาสำคัญนั้น ไม่
 ใช้อยู่ที่กระทรวงศึกษาอย่างเดียว แต่อยู่ที่แต่ละครอบครัว
 แต่ละบุคคลที่จะช่วยกันอบรมบุตรหลานของท่านให้เป็นคนดี
 เมื่อครอบครัวแต่ละครอบครัว หรือบุตรหลานของแต่ละคน
 เป็นคนดีแล้ว ปัญหาอันพาดก็จะหมดไป ปัญหาอันสุดท้าย
 รู้ดีว่า คุณอรุณวงศ์ท่านได้ให้บรรณานุกรมในแง่ธรรมะอย่าง
 ถูกต้อง กล่าวคือ ในการแก้ปัญหานี้พาดนั้น เราจะไป
 มองว่าใครเป็นอันพาดนั้น บางทีก็เข้าใจได้ยาก เพราะเขา
 ไม่ได้บ่งบ้ายเอาไว้อย่างที่ท่านว่า เพราะฉะนั้น ท่านก็เสนอ
 แนะนำในแง่ธรรมะว่า เราควรจะมาพิจารณาตัวของเราแต่ละ
 คนว่า เรามั่นเชื่ออันพาดอยู่ในตัวของเราบ้างหรือไม่
 ถ้าหากว่าเรารู้ว่ามั่นเชื่ออันพาดอยู่ เราก็พยายาม

จำกัดเชออันธพาลให้หมดสิ้นไป หมายความว่าเมื่อ
 เชออันธพาลหมดสิ้นไปจากตัวของคุณคนแต่ละคนแล้ว อันธ-
 พาลในสังคมก็จะไม่มี อันนรุตักว่าเป็นทรศนะที่ถูกต้องตรง
 ตามหลักในพระพุทธศาสนา ปัญหาอันสุดท้ายคือว่า เมื่อเรา
 พบอันธพาลจิ้ง ๆ หนำ หรือว่า เมื่อเราถูกพรหมลิขิต
 ต้องไปอยู่กับคนพาลหรือคนอันธพาลแล้ว เราจะทำ
 อย่างไร ? ทรศนะประการแรกจากการอภิปรายก็คือ เรา
 ควรพยายามหลีกเลี่ยงเสีย หมายความว่า เมื่อเขา
 ใหญ่มา เราก็เล็กลง ไม่ใช่ใหญ่เข้าหากัน อีกประการ
 หนึ่งก็คือว่า พยายามช่วยเหลือเขาให้กลับตัวเป็นคนดี
 หรือว่า ช่วยเหลือเขาให้ พ้น จากภาวะ เป็นอันธพาล
 ที่กล่าวมานี้เป็นทรศนะของผู้อภิปรายซึ่งได้อภิปราย
 กันในวันนี้

สุดท้ายนี้ คณะผู้อภิปรายขอขอบพระคุณทุก ๆ
 ท่านที่ได้กรุณาอดทนฟังการ อภิปราย ของ พวกเราใน
 วันนี้ ซึ่งใคร่เรียนแต่เบื้องต้นแล้วว่า ไม่ได้มีการ
 ชักซ้อมกันมาก่อน เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าการ

อภิปรายนี้ มีอะไรผิดพลาดบกพร่องไปบ้าง ก็ขอ
อภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย ผมขอปิดการอภิปรายเพียงเท่านี้.

× × × ×

คำอภิปรายเรื่อง “ปัญหาอันธพาล” นี้ สมาคม
เบญจมาบพิตร ได้บันทึกเสียงไว้ แล้วได้คัดลอกออกมาอีก
ทีหนึ่ง จึงมีความแน่นอนและถูกต้อง แต่การอ่านหนังสือ
กับการฟังนั้น อาจจะได้รสผิดแผกแตกต่างกันบ้าง เพราะ
ในการฟังนั้น ผู้อภิปรายแต่ละท่าน ได้พูดอย่างมีท่าทาง
หรือมีการเน้นเสียงในบางตอน อันแสดงถึงความสำคัญ
ของประโยคนั้น ๆ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกได้ดีกว่าการ
อ่าน และในบางครั้งผู้ฟัง ฟังแล้วก็จะเกิดอารมณ์ ถึงกับ
หัวเราะกัน เมื่ออ่านเป็นหนังสือแล้วอาจขาดรสไปบ้าง แต่
ในด้านสารัตถ์สำคัญของเรื่องที่อภิปรายแล้ว เชื่อว่าผู้อ่าน
คงจะได้รับประโยชน์สมควรความมุ่งหมาย.

สุรสิทธิ์ วิจารณ์
ถอดจากบันทึกเสียง

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรอักษร
84/4-5 ตรอกวัดสังเวช ๆ บางลำภู พระนคร
นายฝั่ง ทองมาก พิมพ์และจัดพิมพ์ 2503

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษร
84/4-5 ตรอกวัดสังเวชฯ นางลำภู พระนคร
นายฉิ่ง ทองมาก พิมพ์และโฆษณา 2503
